

Nr 47

Kungl. Maj:ts proposition angående riktlinjer för kursverksamheten vid statens industriverk, m. m.; given den 15 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

RUNE B. JOHANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

Statsmakterna har beslutat (prop. 1973: 41, NU 1973: 54, rskr 1973: 225), att statens institut för företagsutveckling (SIFU) skall integreras med statens industriverk den 1 juli 1974 och att SIFU:s nuvarande verksamhet skall ytterligare regionaliseras. Statsmakterna har vidare beslutat (prop. 1973: 55, InU 1973: 22, rskr 1973: 220), att en enhet vid nuvarande SIFU, omfattande ca 100 personer, skall lokaliseras till Borås.

I propositionen redovisas de förslag till ändringar i industriverkets organisation som föranleds av nämnda beslut. Vidare anges vissa riktlinjer för hur den verksamhet som SIFU nu ansvarar för skall bedrivas. Övergripande planerings- och styrningsfrågor för verksamheten föreslås bli samordnade med övriga frågor rörande företagsservice inom industriverket. Den operativa delen av verksamheten, dvs. planering, genomförande och uppföljning av kursverksamheten och de tekniska tjänsterna, föreslås bli sammanhållen inom en särskild enhet med stor självständighet och lokaliserad till Borås. Ett särskilt råd avses bli knutet till enheten för att medverka vid planering och uppläggning av verksamheten. Till enheten skall vidare knytas filialer på vissa orter med uppgift att biträda bl. a. vid marknadsföring och genomförande av tjänsteutbudet.

I propositionen föreslås även att en utbildningskonsulentfunktion successivt byggs upp vid varje företagareförening. För detta ändamål beräknas nästa budgetår 1,7 milj. kr.

För verksamheten vid industriverket föreslås för budgetåret 1974/75 anslag på totalt 27,6 milj. kr.

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, NORLING, LIDBOM, CARLSSON, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *rikslinjer för kursverksamheten vid statens industriverk, m. m. och anför.*

I årets statsverksproposition (prop. 1974: 1 bil. 15 s. 23 och 49) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1974/75 beräkna

1. till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 8 200 000 kr.,
2. till *Statens industriverk: Utredningar m. m.* ett reservationsanslag av 2 200 000 kr.,
3. till *Statens institut för företagstutveckling: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
4. till *Statens institut för företagsutveckling: Främjande av företagsutveckling* ett reservationsanslag av 8 900 000 kr.,
5. till *Statens institut för företagsutveckling: Utrustning* ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

1 Inledning

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1973: 41, NU 1973: 54, rskr 1973: 225) inrättades den 1 juli 1973 en central myndighet för industri-, energi- och mineralpolitiska frågor — statens industriverk. I verkets uppgifter ingår att ha det samordnande ansvaret för statens insatser på företagsserviceområdet. Inom detta område har statens institut för företagsutveckling (SIFU) f. n. viktiga uppgifter.

För att åstadkomma en nära samordning mellan industriverkets och SIFU:s verksamheter har samtidigt principbeslut fattats om att SIFU den 1 juli 1974 helt skall inordnas i industriverket.

För att förbättra SIFU:s möjligheter att nå ut med sina tjänster till de prioriterade målgrupperna — de mindre och medelstora industri- och hantverksföretagen — beslutade riksdagen vidare att en ökad regionalisering skulle ske av den nuvarande SIFU-verksamheten.

Under våren 1973 fattade riksdagen ytterligare ett beslut som påverkar SIFU:s framtida organisation nämligen att en enhet vid nuvarande SIFU omfattande ca 100 personer skall lokaliseras till Borås (prop. 1973: 55, InU 1973: 22, rskr 1973: 220).

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 mars 1973 tillkallades en organisationskommitté¹ (I 1973: 02) för att utreda de närmare formerna för integrationen och regionaliseringen av SIFU-verksamheten.

I december 1973 avlämnade kommittén betänkandet (Ds I 1973: 4) SIFU:s framtida organisation.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av socialstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), skolöverstyrelsen (SÖ), statens livsmedelsverk, statens naturvårdsverk, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), statens industriverk, SIFU, statens provningsanstalt (SP), styrelsen för teknisk utveckling (STU), länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Skaraborgs och Norrbottens län, Företagareföreningarnas förbund, Institutet för företagsledning (IFL), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svensk industriförening, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska kommunförbundet, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO), Sveriges industriförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och AB Svensk laboratorietjänst (Svelab).

Svensk industriförening, Sveriges industriförbund och SHIO har avgett gemensamt yttrande.

Yttranden har dessutom inkommit från länsstyrelserna i Kalmar och Västernorrlands län.

I skrivelse den 6 september 1973 har Företagareföreningarnas förbund hemställt att 4,8 milj. kr. måtte anvisas till företagareföreningarna under budgetåret 1974/75 för insatser rörande regional företagsutbildning.

I prop. 1973: 41 berördes inte frågan om industriverkets lokalisering. Vid sitt ställningstagande till propositionen hemställde riksdagen bl. a. om en skyndsam utredning angående verkets lokalisering (NU 1973: 54 s. 26, rskr 1973: 225). Kungl. Maj:t uppdrog den 19 oktober 1973 åt statskontoret att utreda denna fråga.

Statskontoret avlämnade i januari 1974 promemorian Industriverkets lokalisering.

¹ Statssekreteraren Tony Hagström, ordförande, generaldirektören Eric Pettersson, vice ordförande, överdirektören Gösta Bruno, kommerserådet Anders Lindstedt, överdirektören Bengt Resare och kanslirådet Gunnar Ribrant.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av statens industriverk, SIFU, länsstyrelsen i Stockholms län samt personalorganisationerna vid industriverket och SIFU.

2 Nuvarande förhållanden

2.1 SIFU

SIFU har till uppgift att främja näringslivets tekniska och ekonomiska utveckling med särskild hänsyn till de mindre och medelstora industriföretagen samt hantverket. Det åligger SIFU bl. a. att bygga upp kunskaper och erfarenheter i tekniska, administrativa, kommersiella och ekonomiska frågor av betydelse för utvecklingen inom industri och hantverk samt att förmedla dessa kunskaper genom kurser, föreläsningar publiceringsverksamhet och rådgivning.

Om det behövs för verksamheten i övrigt får SIFU bedriva försöks- och utvecklingsarbete samt utföra provningar och undersökningar av material, arbetsmetoder, driftförhållanden, redskap, instrument och apparater. Inom ramen för SIFU:s verksamhet får provningar och undersökningar utföras även på uppdrag av myndighet eller enskild.

SIFU tillhör de myndigheter som deltar i försöksverksamhet med programbudgetering. Verksamheten är fördelad på tre program nämligen allmänna tjänster, kursverksamhet och teknisk facktjänst.

I programmet allmänna tjänster ingår sådan service till offentliga organ, företagareföreningar, branschorganisationer etc. som inte hänförs till SIFU:s egen kursverksamhet eller till den tekniska facktjänsten. Vidare omfattar detta program regional utbildningskonsulentverksamhet, stipendieverksamhet för fortbildning och administration därav, viss extern informations- och dokumentationstjänst i tekniska och ekonomiska frågor, administration av kompetenser och behörigheter samt viss utredningsverksamhet. Under innevarande budgetår beräknas omslutningen för programmet uppgå till drygt 3 milj. kr.

Programmet kursverksamheten, som utgör tyngdpunkten i SIFU:s verksamhet, omfattar de av SIFU anordnade kurserna och föreläsningarna i praktiska och teoretiska ämnen. Programmet omfattar även det planerings- och utvecklingsarbete som är häntförligt till framtagandet av nya kurser. Omslutningen för programmet beräknas under innevarande budgetår uppgå till ca 14,6 milj. kr.

Den tekniska facktjänsten omfattar försöks- och utvecklingsarbeten samt provningar och undersökningar av material, arbetsmetoder, driftförhållanden, redskap, instrument och apparater som erfordras för SIFU:s verksamhet under övriga program. Vidare ingår sådana provningar och undersökningar som — inom ramen för SIFU:s verksamhet — utförs mot ersättning på uppdrag av myndighet eller enskild. Den

tekniska facktjänsten beräknas under innevarande budgetår uppgå till ca 4,7 milj. kr.

Härutöver administrerar SIFU de utbildningsåtgärder som ingår i de särskilda programmen för stöd åt bl.a. TEKNO-industrierna (prop. 1970: 41, SU 1970: 60, rskr 1970: 164) och den träbearbetande industrin (prop. 1972: 47, NU 1972: 33, rskr 1972: 196). Inom ramen för sistnämnda program har vidare till SIFU knutits en träteknisk konsulent med uppgift att till företagen inom denna bransch förmedla information om den tekniska utvecklingen och att till olika forskningsinstitutioner, materielltillverkare m. fl. överföra erfarenheter från företagen. Dessutom har två konsulenter knutits till SIFU med motsvarande uppgifter för gjuteriindustrin (prop. 1973: 57, NU 1973: 37, rskr 1973: 149).

SIFU finansieras dels genom avgifter m. m. för egen verksamhet, dels genom ett statligt bidrag. Det statliga bidraget avses täcka kostnaderna för SIFU:s allmänna tjänster och underskott på dels sådan angelägen kursverksamhet som inte kan drivas med krav på full kostnadstäckning, dels den del av den tekniska facktjänsten som är motiverad av SIFU:s övriga uppgifter och som inte kan täckas genom avgifter. Förutsättningen för underskottstäckning är, såsom redovisats i prop. 1972: 1 (bil. 15 s. 39) att verksamheterna är inriktade på institutets målgrupper, dvs. de mindre och medelstora industri- och hantverksföretagen. Ytterligare en förutsättning är att verksamheten avser främst fortbildning inom företagsledning samt personal hos företagareföreningarna och yrkesgrupper inom andra begränsade och specialiserade områden, där brist på utbildningsmöjligheter föreligger. Detta gäller bl. a. nya tekniska yrken inom områden med snabb utveckling. I den mån institutet bedriver verksamhet med annan inriktning bör full kostnadstäckning vara ett krav.

Det statliga bidraget, som f. n. täcker närmare 40 % av SIFU:s totala kostnader, exkl. branschprogrammen, uppgår innevarande budgetår till 9,4 milj. kr. Därav utgör 500 000 kr. medel för utrustningsanskaffning.

De särskilda branschprogrammen finansieras helt med statsmedel. För budgetåret 1973/74 har anvisats totalt 5 250 000 kr.

SIFU leds av en styrelse. Chef för SIFU är en överdirektör. SIFU är organiserat på tre byråer, en allmän byrå, en informations- och utbildningsbyrå samt en teknisk byrå. Huvudkontoret finns i Stockholm. Regionalkontor finns i Göteborg, Luleå och Malmö. Vidare finns personal placerad i Härnösand, Norrköping, Västerås, Växjö och Örebro. SIFU har dessutom en kursgård i Älvsbyn.

Allmänna byrån svarar för allmänna administrativa, ekonomiska och juridiska frågor. Byrån har hand om även allmän informationsverksamhet och kontakter med samarbetande organ och organisationer inom och utom landet.

Under allmänna byrån sorterar vidare ett sekretariat med uppgift att administrera de särskilda utbildningsprogrammen för TEKÖ- och delar av den träbearbetande industrin. Byrån administrerar även den trä- och gjuteritekniska konsulentverksamheten.

Informations- och utbildningsbyrån svarar för utbildningsplanering och utbildningsadministration, informations- och dokumentationstjänst, utredningar, kursproduktion inom det företagsekonomiska området samt regionalkontors- och utbildningskonsulentverksamhet.

Tekniska byrån har hand om kursproduktion, kursgenomförande, rådgivningsverksamhet samt utvecklings-, provnings- och kontrollarbeten inom olika tekniska fackområden.

Regionalkontoren (inkl. övrig regionalt placerad personal) har främst hand om regionala kontakter samt administration av kurser. SIFU har även sex utbildningskonsulenter med uppgift att i samarbete med företagareföreningarna bedriva bl. a. uppsökande, analyserande och kontaktförmedlande verksamhet i utbildningsfrågor ute i företagen. Konsulenterna är f. n. placerade i Göteborg, Härnösand, Luleå, Malmö, Växjö och Örebro.

Fördelningen av SIFU:s personal den 1 juli 1973 framgår av följande sammanställning

SIFU:s personal den 1 juli 1973 enligt anslagsframställning för budget-
året 1974/75

	Antal anställda	
Verkschef (överdirektör)	1	1
<i>Allmänna byrån</i>		
— byråchef	1	
— kanslisektionen (personal, fastighetsförvaltning, registratur, expedition m. m.)	23	
— ekonomisektionen (budgetering, redovisning m. m.)	12	
— allmänna sektionen (reklam, försäljning, tryckeri, pressinformation m. m.)	10 1/2	
— sekretariat för branschprogram (TEKO- och träindustrierna)	6	52 1/2
<i>Informations- och utbildningsbyrån</i>		
— byråchef	1	
— informations- och dokumentationssektionen (I & D-verksamhet, bibliotek, tidskrifter m. m.)	5 1/2	
— utbildningssektionen (kursplanering, viss regional verksamhet, stipendier, kursexpeditionen m. m.)	14	
— företagsekonomiska sektionen (ekonomiska kurser, företagsledareutbildning, arbetsvårdskurser m. m.)	11	
— regionalt placerad personal (utbildningskonsulenter, sekreterarpersonal, kursgården i Älvsbyn)	19 1/2	51
<i>Tekniska byrån</i>		
— byråchef	1	
— sektionen för verkstadsteknik och produktionsekonomi	10	
— sektionen för byggnads- och VVS-teknik	13 1/2	
— sektionen för elteknik	25	
— sektionen för processteknik	17	
— sektionen för kemisk teknik	22	
— sektionen för vatten- och livsmedelsteknik	23	
— regionalt placerad personal	13	124 1/2
Totalt antal anställda		229
Därav vid huvudkontoret i Stockholm		196 1/2
Regionalt placerad personal		32 1/2

2.2 Statens industriverk

Statens industriverk inrättades den 1 juli 1973 (prop. 1973: 41, NU 1973: 54, rskr 1973: 225). Verket är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör industri, hantverk och energiförsörjning samt mineralhantering utom såvitt avser förvaltning och upplåtelse av statens gruvegendom. Vidare är verket chefsmyndighet för bergsstaten, spräng- ämnesinspektionen och statens elektriska inspektion.

Verket leds av en styrelse. Chef för verket är en generaldirektör. Verket är organiserat på fem byråer, nämligen en planerings- och utredningsbyrå, en industribyrå, en energibyrå, en mineralbyrå och en administrativ byrå. Verkets nuvarande organisation m. m. framgår av en tabell vilken torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Vid verket finns under budgetåret 1973/74 111 tjänster inrättade. Verkets resurser skall byggas upp successivt, vilket innebär att verket först på sikt kommer att kunna fullgöra samtliga de uppgifter som åvilar det enligt statsmakternas beslut.

Planerings- och utredningsbyrån svarar för planerings- och utredningsuppgifter i frågor med anknytning till statliga industripolitiska stöd- och utvecklingsinsatser. Utredningsverksamheten gäller främst branschriktade utredningar, långsiktiga prognoser rörande industrins strukturella utveckling samt allmänna industripolitiska utredningar, bl. a. rörande de mindre och medelstora företagens förhållanden. Byrån svarar även för bevakningen av internationella industripolitiska frågor. Byrån är uppdelad på tre sektioner, nämligen en sektion för branschfrågor, en för långsiktiga prognoser och en för allmänna industripolitiska frågor.

Industribyrån svarar för ärenden om industri- och hotelllånggarantier, vissa hantverks- och industrilån, glesbygdsstöd, stöd till hemslöjden och för tillsyn över företagareföreningarnas verksamhet, för uppföljning och bevakning av långgarantier och åtgärder i samband med att långgarantier blivit nödlidande samt för utfärdande av föreskrifter och anvisningar i anslutning till förordningarna om brandfarliga och explosiva varor m. m. Byrån svarar även för samordning, planering och utveckling av företagsservice samt förhandlingar med bl. a. branschföretag om serviceprogram och för administration av branschprogram och det branschriktade omställningsstödet. Byrån är organiserad i fyra sektioner, en för vardera företagsservice, finansiellt stöd, struktur- stöd samt brandfarliga och explosiva varor. Vid byrån utförs det arbete som faller på industriverket i dess egenskap av samordnande myndighet på det nationella planet i fråga om transport av farligt gods på väg.

Energibyrån svarar för den utredningsverksamhet på energiområdet

som åvilar verket. F. n. innebär detta att svara för sekretariatsfunktionerna i samband med det prognos- och utredningsarbete som pågår inom energiprognosutredningen (I 1972: 03). Denna verksamhet avses få permanent förankring inom industriverket efter det att utredningen avslutat sitt arbete. Byrån svarar även för uppgifter i fråga om säkerhet på det elektriska området, exempelvis utfärdande av säkerhetsföreskrifter för elektriska starkströmsanläggningar och meddelande av behörighet för elinstallatörer. Byrån handlägger likaså frågor rörande distribution av elektrisk kraft, såsom ärenden om koncession för starkströmsledningar. Byrån är indelad i tre sektioner, en för vardera energikutredningar, säkerhets- och behörighetsärenden samt koncessions- och bidragsärenden.

Mineralbyrån skall utföra de näringspolitiska uppgifter av utredande och planerande karaktär som industriverket har på mineralområdet. Byrån svarar likaså för verkets direkta myndighetsfunktioner på mineralområdet. Hit hör utrednings-, remiss- och besvärärenden samt tillämpningsfrågor i anslutning till minerallagstiftningen. Verket har vidare att utöva tillsyn över gruvhanteringen, att bereda sådana koncessionsärenden som avgörs av Kungl. Maj:t, t. ex. enligt uranlagen (1960: 679). Vidare handlägger och beslutar verket i ärenden om tillstånd till sand-, grus- och stentäkt på kontinentalsockeln. Mineralbyrån bereder frågor och verkställer beslut åt nämnden för statens gruvegendom, som inrättades den 1 juli 1973 med uppgift att förvalta den statliga gruvegendomen och att besluta om villkoren för upplåtelse och annat utnyttjande av denna egendom. Verksamheten har delats upp på två sektioner, sektionen för myndighetsfrågor och sektionen för statens gruvegendom.

Administrativa byrån svarar för verkets administrativa frågor, såsom personal-, anslags- och budgetfrågor för verket och dess tre lokalstater samt extern och intern administration. Kassafunktionen betjänar även kommerskollegium. Vid byrån finns två sektioner, en för personal- och servicefrågor och en för ekonomifrågor.

Till industriverket finns knutet ett beslutande organ, nämnden för statens gruvegendom, och rådgivande organ. Rådet för mindre och medelstora företag har att följa utvecklingen för denna kategori av företag och att ta initiativ till utredningar i frågor av betydelse för dessa företag.

Expertrådet för långsiktiga prognoser skall biträda industriverket med synpunkter på inriktningen av dess prognosarbete och metodutvecklingen för detta arbete. Rådgivande nämnden för transport av farligt gods skall tjäna som diskussions- och samordningsforum för de myndigheter och organisationer som har att tillämpa den svenska och internationella lagstiftningen på detta område. Hemslöjdsnämndens uppgift är att bistå verket vid behandlingen av ärenden om bidrag till hemslöjdsverksamheten m. m.

3 Organisationskommitténs betänkande

3.1 Allmänna utgångspunkter

Enligt riksdagens beslut skall SIFU den 1 juli 1974 helt inordnas i statens industriverk. Enligt organisationskommitténs uppfattning kan denna inordning utformas på olika sätt vad avser graden av bindning mellan de båda verken. För att de samordningsbehov, som legat bakom statsmakternas beslut, skall bli tillgodosedda på ett tillfredsställande sätt anser kommittén att integrationen i vad avser den övergripande planeringen och styrningen av SIFU-verksamheten bör drivas långt. Samtidigt bedömer kommittén det vara viktigt att den framtida organisationen utformas på sådant sätt att en klar gräns dras mellan industriverkets centrala planerings- och myndighetsuppgifter inom det näringspolitiska området och SIFU-tjänsterna vad avser den rena operativa serviceproducerande verksamheten.

Mot denna bakgrund har kommittén i sitt arbete utgått från att industriverket ges det totala ansvaret för SIFU-verksamheten. Organisatoriskt innebär detta att funktionerna övergripande styrning, planering och resursfördelning vad avser SIFU-verksamheten bör samordnas med motsvarande funktioner för företagsserviceverksamheten i övrigt inom industriverket. Ansvaret för den operativa SIFU-verksamheten, dvs. produktion, genomförande m. m. av SIFU-tjänsterna, bör däremot ligga på en särskild enhet. Undvikande av onödig byråkratisering inom industriverkets ram talar för att den operativa verksamheten ges stor självständighet.

Enligt riksdagens beslut skall vidare en del av SIFU:s nuvarande verksamhet lokaliseras till Borås omkring 1976—1977. Förslaget berör ca 100 personer. Kommittén har i sitt arbete utgått från att det är den operativa verksamheten — kursverksamheten och den tekniska facktjänsten — som bör bli föremål för omlokalisering. Kommittén har vidare utgått ifrån att en omfattande operativ SIFU-verksamhet måste finnas kvar i Stockholm även efter omlokaliseringen, eftersom Stockholmsområdet utgör SIFU:s dominerande marknad. Denna verksamhet i Stockholm bör därvid betraktas som en till den operativa enheten i Borås knuten **filialverksamhet**.

För att förbättra SIFU:s möjligheter att nå ut med sina tjänster till de mindre och medelstora industri- och hantverksföretagen har riksdagen beslutat att en ökad regionalisering skall ske av den nuvarande SIFU-verksamheten. Näringsutskottet framhöll dock att man bör försöka undvika en uppdelning av serviceutbudet på ytterligare regionala organ och föreslog att företagareföreningarna borde vara den primära kontaktbasen för sådan service (NU 1973: 54 s. 19). Mot denna bakgrund utgör enligt kommitténs uppfattning den utbildningskonsulent-

verksamhet som SIFU f. n. bedriver i princip en integrerad del av den företagsservice som företagareföreningarna har att utföra på regional nivå. En närmare samordning mellan SIFU:s utbildningskonsulenter och företagareföreningarna bör därför åstadkommas.

För att de avsedda effekterna av regionaliseringen skall uppnås har kommittén vidare utgått ifrån att en utbyggnad av utbildningskonsulentfunktionen bör komma till stånd. Kommittén anser nämligen att behovet av analyserande, kontaktskapande och informationsförmedlande tjänster i närhet till företagen torde vara speciellt omfattande inom utbildningsområdet. Att den ökade regionaliseringen av SIFU-verksamheten främst bör ske via företagareföreningarna, utesluter emellertid inte att SIFU:s nuvarande regionala organisation i betydande utsträckning kan finnas kvar för uppgifter rörande bl. a. kursledning, kursadministration och marknadsbearbetning.

Organisationskommittén har vidare utgått från att SIFU:s nuvarande mål och verksamhetsinriktning t. v. bör vara oförändrade. Det arbets sätt och de arbetsrutiner som f. n. tillämpas vid produktionen och genomförandet av SIFU-tjänsterna bör också i princip bibehållas. Verksamheten bör i den nya organisationen således i första hand vara inriktad på tjänsteproduktion till mindre och medelstora industri- och hantverksföretag i form av utbildning/fortbildning i tekniska, ekonomiska och administrativa ämnen samt i form av rådgivning, provning och utvecklingsarbete m. m.

Kommittén erinrar vidare om att principerna för finansiering av SIFU:s kursverksamhet varit föremål för behandling i riksdagen vid ett flertal tillfällen under de senaste åren. Vid det senaste tillfället framhöll näringsutskottet i sitt betänkande (NU 1973: 54 s. 20) att i avvaktan på erfarenheterna av den ökade regionaliseringen bör ingen ändring av finansieringsprinciperna vidtas. Även om kommittén således utgått från oförändrade finansieringsprinciper för SIFU-verksamheten, föreslås att dessa bör bli föremål för prövning. I kommittén har diskuterats möjligheten att förlänga utredningsarbetet något år och uppskjuta SIFU:s integration med verket motsvarande tid i syfte att ge kommittén rådrum att lösa alla nuvarande och kommande problem där lösningarna kan påverka organisationsförslaget. Kommittén har funnit detta vara ett opraktiskt tillvägagångssätt som inte leder till åsyftat resultat. Kommittén bedömer nämligen att sådana ytterligare utredningar inte skulle komma att påverka organisationsförslaget. Kommittén har sett som sin huvuduppgift att utforma en huvudorganisation inom vars ram industriverket inkl. SIFU successivt kan finna lämpliga lösningar och utveckla SIFU-verksamheten.

Utöver vad som nyss angetts ovan har kommittén i sitt arbete dessutom haft som utgångspunkt att söka iaktta en viss försiktighet med organisatoriska förändringar, eftersom kommittén inte haft möjlighet att i

ett sammanhang lösa samtliga problem som är eller kan komma att bli förknippade med SIFU-verksamheten.

Ett annat skäl till försiktigheten har varit SIFU:s marknadsberoende. Eftersom SIFU:s verksamhet till drygt 60 % finansieras med egna intäkter, skulle genomgripande förändringar kunna medföra omfattande marknadsbortfall. Kommittén har därför begränsat sig till att lämna förslag beträffande den yttre ramen för organisationen. Det får sedan bli en uppgift för industriverket att successivt vidta eller lägga fram förslag om de justeringar och rationaliseringar inom den inre organisationen som kan komma att krävas.

3.2 Förändringar i SIFU:s verksamhetsinriktning m. m.

Med utgångspunkt i bl. a. SIFU:s instruktion (1970: 411) har kommittén funnit att två sektioner inom den nuvarande tekniska byrån — sektionen för vatten- och livsmedelsteknik och sektionen för processteknik — bör bli föremål för förändringar vad avser inriktning, omfattning och/eller organisationstillhörighet.

Verksamheten vid *sektionen för vatten- och livsmedelsteknik* inom det vattentekniska området omfattar förutom laboratorieverksamhet också viss kursverksamhet.

Inom det vattentekniska området finns f. n. 14 anställda (exkl. korttidsförordnad personal), varav 12½ inom vattenlaboratoriet och 1½ för kursverksamhet.

Vattenlaboratoriet utför analyser av dricks- och badvatten på uppdrag av hälsovårdsnämnderna samt analyser av avlopps- och recipientvatten på uppdrag av statens naturvårdsverk och kommunerna i Storstockholmsområdet. I anslutning till laboratoriets verksamhet bedrivs kursverksamhet för personal vid kommunala vattenrenings- och avloppsvattenreningsverk.

Naturvårdsverket och kommunala uppdragsgivare svarar för vardera ca 35 % av laboratoriets utförda analyser per år, medan resten hänförs sig till enskilda uppdragsgivare — företag, privatpersoner m. fl.

Med hänsyn till att laboratoriets verksamhet till övervägande del är inriktad på statliga och kommunala uppdragsgivare, vilka inte ingår bland SIFU:s prioriterade målgrupper, och att vattenundersökningar idag bedrivs vid ett stort antal laboratorier med skiftande organisatorisk och verksamhetsmässig bakgrund, föreslår kommittén att SIFU:s vattenlaboratorium den 1 juli 1974 sammanförs med AB Svensk laboratorietjänst (Svclab) i samband med att en riksprövplats för vatten utses. Beträffande kursverksamheten inom det vattentekniska området är sektionen för vatten- och livsmedelsteknik inriktad på både laboratorie- och kursverksamhet.

Inom det livsmedelstekniska området finns f. n. 9 an-

ställda (exkl. korttidsförordnad personal), varav $6\frac{1}{2}$ inom livsmedelslaboratoriet och $2\frac{1}{2}$ för kursverksamhet m. m.

Vid livsmedelslaboratoriet utförs provningar och analyser av livsmedel, charkuterivaror m. m. Laboratoriets verksamhet är till stor del inriktad på mindre och medelstora företag, dvs. de prioriterade målgrupperna enligt SIFU:s instruktion. Vid laboratoriet finns bl. a. en särskild teknisk konsulent med inriktning på frågor rörande produktions- och processteknik m. m. inom livsmedelsindustrin.

Kommittén föreslår även för livsmedelslaboratoriets del en överföring till Svelab den 1 juli 1974. Motivet härför är att utvecklingen av verksamheten i form av erhållna analysuppdrag under senare år varit svag, vilket i sin tur inneburit en försämring av rörelseresultatet för verksamheten. Enligt kommitténs uppfattning skulle en fortsatt drift av laboratoriet i SIFU:s regi komma att kräva betydande investeringar — utrustning, marknadsstöd osv. — vilka kan te sig tveksamma med tanke på att det redan finns ett antal väl etablerade laboratorier på marknaden, bl. a. Svelab.

Med hänsyn till inriktningen av de uppgifter som utförs av den särskilde tekniske konsumenten bör denne enligt kommittén t. v. kvarstå inom SIFU:s organisation.

Beträffande SIFU:s kursverksamhet inom livsmedelssektorn konstateras att den i stor utsträckning omfattar fortbildning av skolmåltidspersonal. Viss kursverksamhet riktad mot mindre och medelstora företag inom storkökssektorn har emellertid påbörjats. Enligt kommitténs uppfattning bör den kommunalt inriktade kursverksamheten, för vilken en viss mättnadsgrad kan förväntas på sikt, under en övergångstid successivt minskas samtidigt som en uppbyggnad sker av den mot mindre och medelstora företag inriktade verksamheten. Kommittén utgår ifrån att denna förändring genomförs på initiativ från industriverkets ledning.

Sektionen för processteknik utför bl. a. *fordonstekniska* provningar på uppdrag av statens trafiksäkerhetsverk samt bedriver besiktnings- och kontrollverksamhet inom det värme- och förbränningstekniska området med hithörande kursverksamhet. Enligt statsmakternas ställningstagande (prop. 1972: 54, NU 1972: 38, rskr 1972: 199) bör SIFU:s uppdragsprovning av officiell natur överföras till SP. Enligt kommitténs uppfattning bör en överföring av fordonsprovningen till SP inte ske, eftersom det är osannolikt att SP kommer att bli riksprövplats för fordon. Kommittén föreslår att ansvaret för denna provning t. v. ligger kvar vid SIFU och att SIFU och SP gemensamt och på eget initiativ snarast prövar lämpliga förslag till lösningar beträffande det framtida huvudmannaskapet för verksamheten.

Vad gäller officiell förbrännings- och värmeteknisk provning konstaterar kommittén att SIFU och SP bedriver en konkurrerande verksamhet. Mot bakgrund av detta och av att efter-

frågeutvecklingen varit vikande under de senaste åren föreslår kommittén en samordning av verksamheten i form av en överföring av SIFU:s nuvarande officiella provningsverksamhet inom det värme- och förbränningstekniska området till SP. SP övertar samtidigt den personal — tre personer — som berörs. En överenskommelse bör vidare träffas mellan SIFU och SP enligt vilken SIFU under en övergångsperiod förbinder sig att köpa vissa tjänster från SP för utnyttjande i kursverksamheten inom värme- och förbränningsteknik. Om SP så önskar bör SIFU upplåta lokaler och viss utrustning fram till tidpunkten för verksamhetens omlokalisering till Borås.

3.3 SIFU:s framtida organisation

Enligt kommitténs uppfattning bör den organisatoriska utformningen av den framtida SIFU-verksamheten tillgodose kravet på att en effektiv samordning åstadkoms inom industriverkets ram av olika statliga företagsserviceinsatser, av vilka SIFU-tjänsterna utgör en del. Detta krav på samordning bör avse såväl den centrala övergripande planeringen och styrningen som den direkta verksamheten ute hos företagen.

Kommittén anser vidare att det är väsentligt att en klar gräns skapas mellan de olika funktionerna inom den framtida organisationen. Detta gäller speciellt gränsdragningen mellan den övergripande styrningen och den operativa verksamheten. Med hänsyn till SIFU-verksamhetens karaktär och inriktning fordras vidare en betydande flexibilitet i organisationen för att möjliggöra en smidig anpassning till förändringar i bl. a. teknik, informations- och fortbildningsmetoder.

Kommitténs förslag innebär att övergripande styrnings-, samordnings- och planeringsfrågor för SIFU-verksamheten handläggs inom industriverkets nuvarande industribyrå, som därvid förutsätts bli ombildad till en avdelning. Från nuvarande SIFU föreslås sex personer bli överförda till den föreslagna industriavdelningen.

Vidare föreslår kommittén att det sekretariat vid SIFU, som administrerar branschutbildningsprogrammen, inkl. de särskilda konsulenterna för gjuteri- och träbearbetande industrierna, överförs till och samordnas med övrigt branschstöd — omställningsstödet — inom industriverkets nuvarande industribyrå. Sekretariatet omfattar sex personer. Detta bör gälla även den för branschutbildningsprogrammen särskilt inrättade rådgivande nämnden. Motiven härför är bl. a. att branschprogrammen är en verksamhet under uppbyggnad, vilket gör en nära anknytning till industriverket angelägen för att utvecklingen skall kunna följas och effekterna av programmen bättre utvärderas. Vidare utgör utbildningen, som SIFU f. n. svarar för, endast en del av branschprogrammen, vilket kräver en stark samordning med övrig verksamhet inom programmets ram. Dessutom framhåller kommittén att industriverket har det totalt samordnande ansvaret för branschprogrammen. Kommittén understry-

ker samtidigt att även om branschsekretariatet organisatoriskt inordnas centralt i industriverket bör en strävan vara att de operativa SIFU-tjänsterna kommer att utnyttjas i största möjliga utsträckning från verkets sida inom ramen för branschprogrammen.

Kommittén föreslår också att vissa administrativa funktioner av effektivitetsskäl överförs från SIFU till industriverkets administrativa byrå. Dessa funktioner innefattar bl. a. budgetarbete, kameral verksamhet, övergripande ekonomiska analyser och utvärdering av verksamheten, löneutbetalningar samt personaladministrativa frågor. Förslaget innebär att sju personer överförs från nuvarande SIFU till industriverkets administrativa byrå.

Den operativa verksamheten, dvs. planering, produktion och genomförande m. m. av SIFU-tjänsterna föreslås bli sammanhållen i en särskild enhet inom industriverket och lokaliserad till Borås. Denna enhet skall också bl. a. biträda industriverket centralt med utredningar, remisser o. d. samt med utveckling, utarbetande och genomförande av branschprogram och utbildning av företagareföreningarnas personal. Enheten i Borås kommer enligt förslaget att omfatta drygt 100 personer.

Organisatoriskt föreslås enheten i Borås få följande uppbyggnad. Under den verkställande ledningen, bestående av chef och biträdande chef, lyder två stabsorgan för resp. planerings- och marknadsfunktionerna. Direkt under enhetens verkställande ledning lyder också de operativa organen. Dessa består av dels sex facksektioner, nämligen sektionerna för företagsekonomi, för verkstadsteknik och produktionsekonomi, för byggnads- och VVS-teknik, för elteknik, för processteknik och för kemisk teknik, dels fem filialer i Göteborg, Luleå, Malmö och Växjö samt — efter omlokaliseringen till Borås — i Stockholm. Under verkställande ledningen lyder vidare ett serviceorgan, i vars uppgifter ingår administration och ekonomi, kursadministration samt informations- och dokumentationstjänst. Som sammanfattande benämning på enheten i Borås och filialerna anser kommittén att SIFU-begreppet bör bibehållas. Detta står då för statens industriverks enhet för företagsutveckling.

SIFU-enhetens organisation framgår av en tablå, vilken torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Antalet tjänster vid resp. filial föreslås bli följande: Göteborg (4), Luleå (11), Malmö (5), Växjö (3) samt Stockholm (48). Behovet av ytterligare filialer utöver de föreslagna anser kommittén bör bli föremål för fortlöpande prövning från industriverkets sida. Speciellt bör behovet av en filial i Sundsvall/Härnösandsområdet prövas.

Enligt kommitténs uppfattning bör en strävan vara att i största möjliga utsträckning samlokalisera filialerna och företagareföreningarna.

Filialerna bör ha till uppgift att tillsammans med företagareföreningarna medverka vid kartläggning av utbildningsbehov hos företagen inom filialens verksamhetsområde och överföra denna information till SIFU-enhetens facksektioner.

Vidare bör filialerna på grundval av inom SIFU-enheten upprättade planer marknadsföra SIFU-enhetens tjänster och rekrytera kursdeltagare genom olika säljfrämjande aktiviteter. Mot bakgrund av företagareföreningarnas allmänna kontaktskapande uppgifter bör filialerna bedriva sina säljfrämjande aktiviteter i mycket nära samverkan med föreningarna.

Filialerna bör lämna kursadministrativ service till SIFU-enheten genom t. ex. anskaffning av kurslokaler samt kontroll och iordningsställande av utrustning och kursmaterial. Ett organiserat samarbete med i synnerhet ortens skolmyndigheter men även andra lokala utbildningsorgan bör eftersträvas.

Filialerna bör emellertid inte enbart ha till uppgift att främja SIFU-enhetens öppna kursverksamhet utan också att initiera och främja tillkomsten av företagsnära och företagsanpassade kurser för mindre och medelstora företag. Eftersom företagareföreningarna i princip inte skall producera och genomföra utbildning är det viktigt att de utbildningsbehov som framkommer genom föreningarnas utbildningskonsulentfunktion tas om hand av filialerna och SIFU-enheten. Filialerna bör således, enligt kommitténs förslag, initiera och där så är lämpligt svara för ledningen av projektsamarbetet för att få till stånd företagsanpassade kurser. I ett sådant samarbete kan förutom filialen, företagareföreningarna inom filialens verksamhetsområde och SIFU-enhetens facksektioner även de kommunala skolmyndigheterna m. fl. ingå. I varierande utsträckning bör filialerna medverka även i själva genomförandet av SIFU-enhetens regionala kursverksamhet och branschprogrammen.

Beträffande SIFU:s nuvarande regionala programråd — f. n. åtta till antalet — föreslår kommittén att dessa t. v. finns kvar. Uppdrag bör emellertid ges åt industriverket att undersöka det mer långsiktiga behovet av programråden. Därvid bör prövas förutsättningar och former för att vidga rådets mål och inriktning till att inte enbart avse kontaktförmedling mellan SIFU-verksamheten och resp. region utan också till att omfatta industriverkets kontaktbehov i stort.

Frågan om behovet av en eller flera till SIFU-enheten knutna kursgårdar har inom organisationskommittén behandlats i anslutning till frågan om den regionala organisationen. F. n. driver SIFU en kursgård i Älvsbyn med kurslokaler och förläggningsmöjligheter.

Vid bedömning av behovet av ytterligare kursgårdar framhåller kommittén rent principiellt att möjligheterna att hyra lokaler och i anslutning därtill ordna förläggning i första hand bör prövas. I de fall drift av egen kursgård bedöms som fördelaktigare bör krav på full kostnadstäckning ställas. Beträffande kursgården i Älvsbyn bör enligt kommitténs uppfattning lämpliga åtgärder vidtas från industriverkets sida i syfte att uppnå en tillfredsställande kostnadstäckning. I annat fall bör gården avvecklas.

3.4 Samarbetet mellan företagareföreningarna och SIFU-verksamheten

Enligt kommitténs uppfattning är det angeläget att en klar gränsdragning åstadkoms mellan SIFU-verksamheten och företagareföreningarna. Grundläggande riktlinjer härför har utarbetats av SIFU och företagareföreningarna gemensamt och lagts fram i utredningen "Samverkan SIFU — företagareföreningarna" (SIFU:s utredningsserie 1971: 2). I denna utredning föreslogs bl. a. uppbyggnaden av SIFU:s nuvarande utbildningskonsulentfunktion.

Kommittén föreslår mot denna bakgrund att en utbildningskonsulentfunktion bör byggas upp vid varje företagareförening i form av från industriverket utlagda statsfinansierade program. SIFU:s nuvarande sex utbildningskonsulenter bör därvid överföras till företagareföreningarna. Programmen bör ha följande huvudsakliga innehåll.

Inom ramen för den allmänna kontakt- och informationsförmedlande verksamheten med inriktning på de mindre och medelstora företagen bör företagareföreningarna informera och upplysa företagen om behovet och nödvändigheten av fortbildningsinsatser.

I utbildningskonsulentfunktionen ingår vidare att i samarbete med SIFU-enheten och dess filialer inventera och analysera utbildningsbehoven hos företagen. Med sina nära och dagliga kontakter med olika typer av frågor bör föreningarna ha goda förutsättningar att till SIFU-enheten och andra utbildningsorgan snabbt förmedla adekvat information.

I utbildningsfunktionen bör ingå även att i mån av kapacitet biträda SIFU-enheten och dess filialer vid genomförande av regionalt eller lokalt planerade kurser.

Företagareföreningarna bör vidare kunna ges i uppgift att utarbeta förslag till utbildningsplaner för företagsledare och andra nyckelpersoner inom ett visst företag eller grupper av företag.

Kommittén understryker emellertid att föreningarna inte bör få karaktären av utbildningsorgan. Föreningarna bör således i princip inte bedriva egen kursverksamhet.

3.5 Ansvarsfördelning m. m.

Kommitténs organisationsförslag innebär i stort att nuvarande SIFU-verksamheten helt inordnas i industriverket och att industriverkets styrelse övertar det ansvar som f. n. åvilar SIFU:s styrelse.

Beträffande SIFU-enhetens organisatoriska ställning inom industriverket har kommittén övervägt två alternativa lösningar.

Det ena alternativet innebär att SIFU-enheten knyts till den föreslagna industriavdelningen, som i övrigt handlägger frågor rörande företagsservice, finansiellt stöd samt strukturstöd inom branschprogrammets ram. Ansvaret för den övergripande styrningen m. m. av SIFU-

enhetens verksamhet åvilar primärt således industriavdelningens chef för de ärenden som inte kräver verksledningens beslut. Chefen för SIFU-enheten ansvarar självständigt för den operativa verksamheten inom de ramar som anges av instruktion, arbetsordning, föreskrifter, verksamhetsplan och budget.

Det andra alternativet innebär att SIFU-enheten sorterar direkt under verksledningen. Industriavdelningen får enligt detta alternativ närmast karaktären av ett beredningsorgan till verksledningen för SIFU-frågorna.

Kommittén anser att det sistnämnda organisationsalternativet är att föredra även om det kan ha vissa administrativa nackdelar. Det föreligger visserligen enligt kommitténs uppfattning inte någon skillnad mellan de två alternativen vad avser SIFU-enhetens ansvar och uppgifter. Den operativa verksamhet som SIFU-enheten kommer att bedriva skiljer sig emellertid i hög grad från de ärenden som nu handläggs inom industriverket och dess industribyrå. Detta motiverar enligt kommitténs uppfattning att SIFU-enheten ges en fristående ställning. Att ställa denna enhet direkt under verksledningen motiveras också av att den blir en förhållandevis stor enhet i verkets organisation. För denna organisatoriska lösning talar också det förhållandet att SIFU:s kommande omlokalisering till Borås och övriga omställningar kräver betydande uppmärksamhet från verksledningens sida.

Kommittén har vidare behandlat ansvars- och arbetsfördelningen i olika frågor mellan de övriga enheterna i den föreslagna organisationen. Kommittén framhåller att förslaget endast utgör en ram för rollfördelningen inom den framtida SIFU-organisationen, vars detaljer måste bli föremål för justering på grundval av såväl en fördjupad planering av verksamheten som vunna erfarenheter.

3.6 Anslagsfrågor och medelstildelning

Kommittén framhåller att den nuvarande anslags- och redovisningskonstruktionen för SIFU, vilken infördes budgetåret 1972/73, visat sig vara en ändamålsenlig lösning, som tillgodoser kravet på både flexibilitet i verksamheten och överblick och insyn. Mot bakgrund av att organisationskommittén i sitt arbete utgått från att SIFU:s nuvarande verksamhetsinriktning i stort bör vara oförändrad och att kommittén föreslagit att SIFU-enheten skall ges ett självständigt ansvar inom ramen för den av industriverket utövade centrala styrningen bedömer kommittén att den nuvarande anslagskonstruktionen för SIFU väl svarar mot kraven även i den nya organisationen. Kommittén föreslår därför att denna konstruktion bibehålls vid integrationen med de erforderliga ändrade benämningarna på anslagen. Kostnaderna för den personal m. m., som enligt kommitténs förslag skall överföras till det nuvarande industri-

verket bör emellertid redovisas under verkets anslag till förvaltningskostnader.

Kommitténs förslag rörande SIFU-verksamheten påverkar den statliga medelstilldelningen till verksamheten på i huvudsak två sätt.

Det ena, som är ett resultat av den ökade regionaliseringen och decentraliseringen av SIFU-verksamheten, innebär en ökning totalt sett av medelstilldelningen till verksamheten. Det andra, som är hänförligt till att vissa funktioner förs över till annan huvudman eller samordnas inom industriverkets ram, innebär en omfördelning eller minskning av det nuvarande bidraget till verksamheten vid SIFU.

För att täcka kostnaderna för den ökade regionaliseringen av SIFU-verksamheten anser kommittén att statligt bidrag bör anvisas. Kommittén föreslår att 1,8 milj. kr. bör utgå för utbyggnaden av utbildningskonsulentfunktionen vid företagareföreningarna, 360 000 kr. för täckande av vissa kostnadsökningar för filialorganisationen och 300 000 kr. för de ökade kostnader som på kort sikt torde uppkomma till följd av den ökade företagsanpassningen i kursverksamheten.

Kommittén framhåller samtidigt att den ökade regionaliseringen på sikt bör skapa möjligheter till intäktsökningar för SIFU-verksamheten på grund av ökad efterfrågan på utbildning hos företagen. Kommittén har dock inte haft underlag för att nu kunna bedöma sådana framtida intäktsökningar.

Kommitténs förslag innebär vidare att vissa omfördelningar och minskningar av SIFU:s nuvarande anslag bör ske till följd av att vissa funktioner förs över till ny huvudman.

Sammanfattningsvis föreslår således kommittén att det statliga bidraget till SIFU-verksamheten nästa budgetår totalt ökas med 2 360 000 kr., dvs. från 8,9 milj. kr. till 11 260 000 kr. till följd av den ökade regionaliseringen och efter hänsyn tagen till överföring av vissa aktiviteter till andra organ. Kommittén har härvid inte tagit hänsyn till de andra motiv för anslagsökningar till denna SIFU-verksamhet som kan föreligga.

Slutligen anser kommittén att den balanserade förlusten inom SIFU:s rörelse som beräknas kvarstå vid bokslutet per den 1 juli 1974 bör täckas av statsmedel.

3.7 Genomförande

Genomförandet av den nya organisationen föreslås ske i flera etapper. Den första etappen, som bör vara genomförd den 1 juli 1974, omfattar i princip genomförandet av samtliga föreslagna förändringar, bortsett från dem som sammanhänger med omlokaliseringen av viss del av verksamheten till Borås.

3.8 Fortsatt utredningsarbete

Kommittén har funnit vissa frågor som i varierande omfattning påverkar SIFU:s framtida verksamhetsbetingelser, främst principerna i stort för SIFU:s finansiering, relationerna mellan SIFU och det allmänna utbildningsväsendet och andra utbildningsorgan samt informationsproblematiken rörande de mindre företagen. Med hänsyn till att kommittén haft begränsad tid till sitt förfogande och att dessa frågor bedömts inte direkt påverka den framtida organisationens huvudstruktur har kommittén inte behandlat dessa frågor närmare utan i stället föreslagit att de blir föremål för fortsatt prövning i annan ordning.

Beträffande principerna för finansiering av SIFU-verksamheten pekar kommittén på de finansieringsproblem som finns för institut av SIFU:s typ, där det företagsekonomiska intresset sett ur institutets egen synvinkel — kravet att finansiera viss del av verksamheten med egna intäkter — i viss utsträckning kan sägas stå mot andra intressen, bl. a. kravet på att nå vissa speciella målgrupper. För SIFU, som har de mindre och medelstora industri- och hantverksföretagen som prioriterade målgrupper, har detta i många fall inneburit besvärliga avvägningsproblem eftersom utvecklingen visat att just dessa företag av olika skäl är svåra att nå med externa tjänster. Kommittén föreslår, att uppdrag ges åt industriverket att i samråd med berörda intressenter pröva frågan om finansieringsprinciperna för SIFU-verksamheten och snarast möjligt lämna förslag till lämpliga åtgärder.

Beträffande SIFU:s uppgifter inom utbildningsområdet är det kommitténs uppfattning att SIFU-verksamheten i viss utsträckning kan uppfattas som ett komplement till den breda och traditionellt inriktade vuxenutbildningen. Medan vuxenutbildningen i samhällets regi huvudsakligen är inriktad på att söka höja den grundläggande kunskapsnivån i landet — som givetvis också kommer företagen till del —, syftar SIFU-verksamheten främst till att tillgodose specialiserade behov av fortbildningsinsatser inom företagen. Kommittén konstaterar dock att någon klar gränsdragning mellan den tekniskt och ekonomiskt inriktade kommunala vuxenutbildningen och SIFU-verksamheten f. n. inte föreligger. Kommittén anser mot denna bakgrund att det är angeläget att SIFU-verksamhetens relationer till det allmänna utbildningsväsendet preciseras. I sammanhanget pekar kommittén även på att ett av 1968 års utbildningsutredning framlagt förslag om en försöksverksamhet med yrkesteknisk högskoleutbildning kan komma att påverka SIFU-verksamheten.

Kommittén har uppdragit åt SIFU att i samråd med skolöverstyrelsen göra en jämförande genomgång av de båda verkens kursutbud. På grundval av denna genomgång bör undersökas, vilka förutsättningar för samarbete som föreligger, och förslag framläggas hur samarbetet bör ut-

formas. Därvid bör enligt kommittén eftersträvas att ett samrådsförfarande etableras mellan SIFU och skolöverstyrelsen i samband med bl. a. upptagande av nya kurser och vid planering och genomförande av behovsanalyser. Vidare bör undersökas i vilken omfattning sådana SIFU-kurser som fått en viss fasthet i fråga om syfte, innehåll och efterfrågan kan genomföras inom den kommunala vuxenutbildningens ram. Det bör vidare undersökas i vilken utsträckning industriverket/SIFU kan medverka i den tekniskt och ekonomiskt inriktade kommunala vuxenutbildningen genom att t. ex. tillhandahålla kursledare, lämna förslag till nya kurser och delta vid utarbetande av kursmaterial. En sådan inriktning av SIFU-verksamheten anser kommittén stå i överensstämmelse med vad chefen för industridepartementet anförde i prop. 1970: 1 (bil. 15 s. 36), att en begränsning av institutets egna relativt breda och traditionella fortbildningsverksamhet successivt bör ske.

Kommittén föreslår vidare att det utvecklingsarbete inom informations- och dokumentationsområdet som f. n. bedrivs vid SIFU intensifieras inom industriverkets ram och att förslag till lämpliga åtgärder läggs fram så snart som möjligt. Det torde därvid enligt kommitténs uppfattning vara väsentligt att söka åstadkomma ett system som innebär att informations- och dokumentationstjänsten funktionellt integreras i de olika facksektionerna. Kommittén vill dessutom understryka kravet på att informationstjänsten i första hand inriktas på att tillgodose företagens behov av information om enkla och vardagliga frågor.

3.9 Reservation av ledamoten Resare

I en utförlig reservation anför ledamoten Resare principiella betänkligheter bl. a. mot kommitténs enligt hans mening snäva tolkning av sina direktiv. Tolkningen har enligt reservanten medfört att väsentliga frågor beträffande SIFU-verksamheten lämnats olösta.

Vidare anför reservanten, att den organisatoriska modell som kommittén förelagit kan uppfattas som en nedklassning och byråkratisering av de teknologiska servicefunktioner SIFU idag svarar för. Reservanten hävdar att en självständigare ställning för SIFU vad gäller ledningsfunktioner i form av t. ex. en ombildning av SIFU:s styrelse till ett inom industriverket rådgivande organ, hade varit en bättre lösning inom ramen för förslaget. I detta sammanhang beklagar reservanten att frågan om överförande av SIFU-verksamheten till en stiftelse mellan staten och näringslivet av branschforskningsinstitutens modell inte varit föremål för prövning av kommittén.

Reservanten är också kritisk mot att branschsekretariatet och konsulentverksamheten på det trätekniska området och gjuteritekniska området överförs till industribyrån i statens industriverk. Detta speciellt med hänsyn till den konfliktrisk som reservanten menar skulle uppstå

mellan SIFU-verksamheten och den i särskild ordning finansierade verksamheten inom vissa branschområden och med hänsyn till det orimliga i att skilja mellan utbildningsverksamheten och rådgivningsverksamheten.

Vidare ställer sig reservanten tveksam inför förslaget om ett överförande av utbildningskonsulentfunktionen från SIFU-verksamheten till företagareföreningarna, bl. a. med hänvisning till att detta skulle innebära en byråkratisering av förbindelsen mellan informationsgivare och informationstagare.

Vad beträffar namnfrågan förordar reservanten att beteckningen statens teknologiska institut bör övervägas.

Sammanfattningsvis anser reservanten "att en detaljreglering för en omställning av den nuvarande SIFU-verksamheten vid en samordning med statens industriverk bör anstå i avvaktan på en mera grundlig prövning av förutsättningarna för denna form av företagsservice".

4 Remissyttranden över organisationskommitténs betänkande

4.1 Organisationskommitténs förslag i stort

Av det 15-tal remissinstanser som yttrat sig om organisationskommitténs förslag i stort ställer sig flertalet positiva, bl. a. *statskontoret*, *AMS*, *statens industriverk*, *länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Skaraborgs och Norrbottens län*, *Företagareföreningarnas förbund*, *LO* och *TCO*. Enligt industriverkets uppfattning bör organisationskommitténs förslag ses som ett förverkligande av det önskemål om ett centralt organ för stöd åt den mindre företagsamheten som 1968 framfördes av SHI-utredningen i betänkandet (Ds Fi 1968: 9) Aktiv företagsutveckling. Detta önskemål kunde vid 1970 års omorganisation av SIFU endast delvis realiseras i avvaktan på att bl. a. kommerskollegieutredningen slutfört sitt arbete.

Industriförbundet/Industriföreningen/SHIO framför i sitt gemensamma remissvar vissa principiella synpunkter på organisationskommitténs förslag. Enligt organisationernas mening finns anledning att överväga en konstruktion, som innebär att enheten i Borås ges en mera självständig ställning än vad kommittén föreslagit samtidigt som näringslivets organisationer bereds erforderliga möjligheter att medverka i verksamhetens utveckling. Vidare framstår enligt organisationerna de praktiska möjligheterna att inom en nära framtid skapa ett system för teknologisk fortbildning, som omfattar såväl stora som små företag, som så intressanta att frågan om SIFU:s integration med industriverket helst bör bli föremål för ny beredning. Om en sådan förskjutning av det slutliga ställningstagandet av olika skäl inte är möjlig anser organisationerna att

integrationen bör genomföras i sådana former att olika utvecklingsalternativ står öppna under den närmast överskådliga framtiden.

SAF förordar att samordningen mellan *SIFU* och industriverket uppskjuts i syfte att medge en ny beredning av frågan. Härvid bör möjligheterna utredas att ge *SIFU*-verksamheten en friare ställning i nära samverkan med näringslivet och övriga organisationer, som är engagerade i fortbildningen.

SIFU anför slutligen att väsentliga effekter inte kan nås genom organisatoriska åtgärder i ena eller andra former utan först genom en betydligt större satsning av resurser på *SIFU*-verksamheten. *SIFU* framför kritiska synpunkter på förslaget om bl. a. en avveckling av *SIFU*:s självständighet och egen styrelsefunktion. Mot *SIFU*:s yttrande har vice ordföranden i styrelsen Erik Lehman reserverat sig.

4.2 Integrationen mellan industriverket och *SIFU* m. m.

Medan bl. a. *statskontoret*, *statens industriverk*, *länsstyrelserna i Kronobergs, Kalmar, Skaraborgs och Norrbottens län* och *TCO* tillstyrker kommitténs förslag beträffande integrationen mellan *SIFU* och industriverket, anser vissa andra remissinstanser, bl. a. *RRV*, *Företagareföreningarnas förbund*, *Industriförbundet/Industriföreningen/SHIO*, *SAF*, *IFL* och *SIFU* att den av kommittén föreslagna uppdelningen av besluts- och ansvarsområden mellan industriverkets ledning och den blivande enheten i Borås är mindre rationell. Det är enligt dessa remissinstanser angeläget att planering, genomförande och uppföljning av *SIFU*-verksamheten förläggs till en och samma organisationsenhet. I annat fall kan bl. a. förlängda och därmed försvårade kontaktvägar uppstå mellan verksamheten i Borås och näringslivet. Som en konsekvens härav förordas således att enheten i Borås ges en mer självständig ställning än vad kommitténs förslag innebär.

Industriförbundet/Industriföreningen/SHIO framhåller vidare att en teknologisk utbildningsverksamhet för mindre och medelstora företag kräver ett starkt engagemang från näringslivets sida. Näringslivets organisationer, framför allt branschorganisationerna, har goda kunskaper om den tekniska utvecklingen inom resp. bransch och upprätthåller inom en rad olika områden nära kontakter med branschens företag. För en verksamhet av den typ som enheten i Borås föreslås driva torde därför enligt organisationerna ett nära samarbete mellan staten och näringslivet, där företagens organisationer ges såväl inflytande över som ansvar för utveckling och genomförande av olika utbildningsprogram, vara helt nödvändigt. Organisationerna anser också att starka skäl talar för en ytterligare breddning och fördjupning av *SIFU*-verksamhetens teknologiska inriktning. Denna bör i huvudsak kunna åstadkommas genom att enheten i Borås på lämpligt sätt anknyts till institutioner med komplet-

terande sakkunskap, exempelvis de tekniska högskolorna, STU och Teknologföreningens ingenjörsutbildning. Hur detta samarbete skall utformas, är dock enligt organisationerna att betrakta som en praktisk följdfråga. Olika alternativ föreligger, exempelvis en stiftelse eller ett särskilt råd knutet till enheten i Borås.

Även *SAF* och *IFL* understryker betydelsen av att den teknologiskt inriktade SIFU-utbildningen bedrivs i fortlöpande och nära samarbete med näringslivet och dess organisationer.

4.3 Samordning av det branschinriktade stödet

Endast *SIFU* riktar invändningar mot organisationskommitténs förslag om en överföring av SIFU:s nuvarande branschsekretariat och de särskilda tekniska konsulenterna till industriverkets industribyrå. Enligt SIFU:s uppfattning är dessa verksamheter så intimt förknippade med övrig SIFU-verksamhet, att ett särskiljande kan medföra ödesdigra konsekvenser för den återstående SIFU-delen genom att konkurrenssituationer uppstår.

4.4 Regionaliseringen av SIFU-verksamheten

Även om samtliga remissinstanser, som uttalat sig i regionaliseringsfrågan, ansluter sig till uppfattningen att det föreligger behov av en ökad regionalisering av SIFU-verksamheten, är bilden något splittrad vad gäller den organisatoriska utformningen av regionaliseringen.

Positiva till förslaget om en utbildningskonsulentfunktion i varje företagareförening är *RRV*, *statskontoret*, *AMS*, *statens industriverk*, *länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Skaraborgs och Norrbottens län*, *Företagareföreningarnas förbund* och *TCO*. Industriverket framhåller att utbildning är en del av begreppet företagsservice och att det därför bör vara lämpligt att även för utbildningsverksamheten samla de informerande, förmedlande, analyserande och uppsökande uppgifterna på länsnivå till företagareföreningarna. Industriverket anser dock att föreningarna inte bör bedriva någon egentlig utbildningsverksamhet.

Statskontoret ansluter sig till de av kommittén redovisade bedömningarna vad gäller uppläggningsen i stort av regional företagsservice med en stark markering av företagareföreningarnas uppgifter. Samtidigt understryker statskontoret att de avsedda förändringarna inte är mer än en etapp i lösningen av samordningsproblemen i fråga om samhällsstödd regional företagsservice.

Bland remissinstanserna är endast *SIFU* negativt mot att överföra utbildningskonsulentfunktionen till företagareföreningarna.

Vad gäller kommitténs förslag om en till enheten i Borås knuten

egen filialorganisation, kan två huvudståndpunkter urskiljas. Den ena, som representeras av bl. a. *statskontoret*, *AMS*, *statens industriverk*, *SIFU*, *länsstyrelserna i Kronobergs, Skaraborgs och Västernorrlands län* och *TCO*, ansluter sig i stort till kommitténs förslag. *Statskontoret* anser att en filialorganisation till enheten i Borås t. v. bör finnas. Det bör enligt *statskontoret* vara motiverat att senare mer allmänt pröva behovet av ifrågavarande filialorganisation. *SIFU* och *TCO* förordar att kommitténs förslag modifieras något så att *SIFU*:s nuvarande regionala organisation bibehålls. Industriverket bedömer det som väsentligt att för marknadsföringen av *SIFU*-tjänsterna enheten i Borås kan ha egna replipunkter i landet. Industriverket framhåller vidare att antalet filialer och deras lokalisering bör bli föremål för fortlöpande prövning.

Statens industriverk och *länsstyrelsen i Västernorrlands län* anser dessutom att en *SIFU*-filial bör finnas i Härnösand/Sundsvallsområdet. *Länsstyrelsen i Skaraborgs län* förutsätter att Skövde framdeles provas som lokaliseringsort för en ny filial.

Den andra ståndpunkten som representeras av bl. a. *RRV*, *länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar och Norrbottens län* och *Företagareföreningarnas förbund* innebär att filialorganisationen bör föras över till företagareföreningarna. Enligt bl. a. *RRV*:s bedömning bör *SIFU*:s uppgift på utbildningsområdet främst bli att bedöma behovet av utbildning och att utarbeta kursmaterial m.m., medan själva genomförandet av kurserna så långt det är praktiskt möjligt överläts till företagareföreningarna eller lokala utbildningsorgan. Förutsättningarna för en sådan uppläggning av verksamheten bör vara goda genom den utformning av organisationen för enheten i Borås som kommittén föreslagit.

4.5 Principer för finansiering av SIFU-verksamheten

Flera remissinstanser, bl. a. *statens industriverk*, *SIFU*, *länsstyrelserna i Kronobergs och Norrbottens län*, *SACO* och *TCO*, ansluter sig till organisationskommitténs förslag om att finansieringsprinciperna för *SIFU*-verksamheten bör bli föremål för prövning och att förslag till lämpliga åtgärder snarast redovisas.

4.6 SIFU-verksamheten i relation till undervisningsväsendet i stort

Flera remissinstanser, bl.a. *RRV*, *statens industriverk*, *SIFU*, *länsstyrelsen i Östergötlands län*, *SACO* och *TCO*, delar kommitténs uppfattning att *SIFU*-verksamhetens relationer till utbildningsväsendet i stort behöver preciseras, speciellt vad avser den kommunala vuxenutbildningen och förslaget om en yrkesteknisk högskoleutbildning. *RRV* förutsätter därvid att en successiv begränsning sker av *SIFU*-verksam-

hetens egna utbildningar i den mån utbildning kan erbjudas på annat håll.

När det gäller speciellt samarbetet mellan SIFU-verksamheten och den kommunala vuxenutbildningen föreslår industriverket att särskilda medel anslås för utveckling av kurser som är speciellt anpassade för de mindre företagens behov och avsedda att bedrivas inom den kommunala vuxenutbildningen. Det torde också enligt industriverket vara en uppgift för utbildningskonsulenterna vid företagareföreningarna att intressera kommunerna för att ta upp företagsanpassade utbildningar inom vuxenutbildningen. SÖ föreslår att en särskild arbetsgrupp utses för att utreda ifrågavarande samarbetsfrågor. Enligt SÖ:s preliminära bedömning kan något mer än hälften av SIFU:s nuvarande kursutbud anses ligga inom den kommunala vuxenutbildningens arbetsområde. Även *statskontoret* uttalar sig positivt för ett samarbete mellan SIFU-verksamheten och den kommunala vuxenutbildningen. *Industriförbundet/Industriföreningen/SHIO* är av motsvarande uppfattning och anför att delar av SIFU kursutbud med fördel bör kunna överföras till den kommunala vuxenutbildningen.

4.7 Överföring av provningsaktiviteter till annan huvudman

Endast ett fåtal remissinstanser har behandlat förslaget om en överföring av vissa provningsaktiviteter vid SIFU till annan huvudman.

Statskontoret och *statens industriverk* har inga erinringar mot kommitténs förslag om ändrat huvudmannaskap.

SIFU ansluter sig till kommitténs förslag vad gäller överföring av vattenlaboratoriet, men däremot inte beträffande överföringen av livsmedelslaboratoriet.

Svelab framhåller att bolaget är intresserat av att överta verksamheten vid SIFU:s vatten- och livsmedelslaboratorier, men att ett eventuellt övertagande inte kan allvarligt diskuteras förrän en kartläggning av samhällets laboratorieresurser på vatten- och livsmedelsområdet företagits, en samordning av dessa resurser skett, ett klagörande skett av begreppet officiell vattenkontroll och av ansvarsförhållandena i fråga om den officiella kontrollen av vatten och livsmedel och därmed omfattningen för en riksprovplats samt slutligen av samhällets villighet att ställa ekonomiska garantier för verksamheten.

Naturvårdsverket har inget att erinra mot att vattenlaboratoriet överförs till Svelab. Verket vill dock kraftigt understryka att man härigenom inte erhåller en laboratorieorganisation med erforderliga resurser och kompetens för att denna skall kunna utses till riksprovplats för vatten.

Statens livsmedelsverk påpekar att kommittén inte belyst de eventuella konsekvenser som genomförande av förslaget skulle innebära för andra laboratorier i Stockholmsområdet, i första hand för Stock-

holms kommuns hälsovårdsnämnds laboratorium. Utan en samlad bild av regionens resursbehov för den offentliga laboratoriekontrollen på livsmedel och vatten är förslaget lämplighet svår att bedöma. Livsmedelsverket ställer sig i nuläget tveksamt till en nyetablering med av ekonomiska skäl vidgad verksamhet, så länge det inte klart har visats att etableringen innebär ett behövligt komplement och inte en oönskad konkurrens till förefintlig och fungerande offentlig laboratoriekontroll. Förutsättningarna borde således enligt livsmedelsverket prövas för en samordning och samverkan mellan de tre laboratorieenheter, hälsovårdsnämnden i Stockholm, Svelab och SIFU-laboratoriet.

SP slutligen delar kommitténs uppfattning att den fordonsprovning som f. n. bedrivs av SIFU t. v. bör ligga kvar där och att frågan bör kunna lösas i samband med att en riksprövplats för fordon utses. Förslag om detta beräknar SP kunna bli framlagt under år 1974. SP är vidare beredd att överta ansvaret för SIFU:s nuvarande provningsverksamhet inom det värme- och förbränningstekniska området på det sätt som kommittén föreslår. En förutsättning är emellertid att kostnaderna för den personal som överförs från SIFU och som inte kan utnyttjas i SP:s provningsverksamhet kan täckas utanför SP:s ordinarie budget.

5 Statskontorets utredning angående industriverkets lokalisering

Statens industriverk inrättades den 1 juli 1973. I prop. (1973: 41), berördes inte frågan om verkets lokalisering utan det förutsattes att verket skulle vara förlagt till Stockholm. Med anledning av motioner om industriverkets lokalisering framhöll näringsutskottet (NU 1973: 54 s. 26) att det inte borde tas för givet att det nya verket skall ligga i Stockholm. Riksdagen hemställde om skyndsam utredning beträffande lokaliseringen av statens industriverk (rskr 1973: 225). Kungl. Maj:t gav den 19 oktober 1973 statskontoret i uppdrag att utreda frågan om industriverkets lokalisering genom att klarlägga förutsättningarna för och effekterna av olika lokaliseringsalternativ. Utredningen överlämnades till chefen för industridepartementet i januari 1974.

Statskontoret har med utgångspunkt främst i industriverkets kontaktbehov dels prövat frågan om lokalisering inom eller utom Stockholmsområdet, dels undersökt möjligheterna för en partiell omlokalisering. Statskontoret förordar att nuvarande industriverket i sin helhet lokaliseras till Stockholmsområdet. Därvid finns det enligt statskontoret skäl att överväga lokalisering av industriverket utanför den centrala delen av Stockholmsområdet. Verkets möjligheter att upprätthålla kontakterna med andra centrala organ förutsätts därvid i stort sett kunna bibehållas samtidigt som vissa regionalpolitiska fördelar kan vinnas i områden med underförsörjning på arbetstillfällen.

5.1 Utgångspunkter för statskontorets utredning

Till utgångspunkt för sitt arbete har statskontoret haft de riktlinjer som industridepartementet angivit i en särskild till Kungl. Maj:ts skrivelse fogad promemoria. Enligt denna promemoria borde utredningen ske utifrån de principer som varit vägledande för de beslut riksdagen har fattat om omlokalisering av statliga myndigheter från Stockholm, bl. a. att verksamheter med omfattande kontakter med statsdepartementen och riksdagen eller med andra institutioner i Stockholmsområdet bör vara lokaliserade där. Vidare har vid tidigare omlokaliseringsbeslut hänsyn tagits till kostnaderna för omlokaliseringen samt till resp. verksamhets kontaktmönster. Det påpekades vidare att riksdagen funnit det naturligt att lokaliseringen av nytillkommande statlig verksamhet från fall till fall prövas mot bakgrund av statsmakternas övergripande regionalpolitiska målsättningar. Om så bedömdes lämpligt borde således ytterligare tillväxt av centrala myndigheter kunna förläggas utanför Stockholmsområdet.

Statskontoret har bland övriga utgångspunkter för utredningen hänvisat till att föredragande departementschefen i prop. 1971: 29 (s. 113 och 120) anförde att omlokalisering skulle kunna ske under förutsättning att omlokaliserad verksamhet kommer att kunna bedrivas effektivt efter utflyttningen. Beträffande alternativet att omlokalisera delar av en myndighet tar statskontoret fasta på departementschefens uttalande att detta inte kan förordas vare sig i första hand eller som enda alternativ (prop. 1971: 29 s. 122).

Mot bakgrund av att industriverket övertagit en stor del av kommerskollegiets (KK) uppgifter — ca två tredjedelar av industriverkets personal 1973/74 har överförts från KK — går statskontoret in på den bedömning som delegationen för lokalisering av statlig verksamhet (omlokaliseringsdelegationen) gjorde i sitt andra betänkande (SOU 1972: 55) beträffande lokaliseringen av det av kommerskollegieutredningen i dess betänkande (SOU 1971: 69) föreslagna nya KK. Enligt delegationens bedömning skulle det nya KK få så omfattande kontakter med statsdepartementen och andra huvudstadsorgan att det, i likhet med vad som gällde för dåvarande KK, borde förläggas till Storstockholmsområdet.

Statskontoret har slutligen betraktat de förslag (Ds I 1973: 4) som redovisats av organisationskommittén för statens industriverk och SIFU beträffande inordnande av SIFU i industriverket samt omlokalisering av en enhet vid nuvarande SIFU till Borås.

5.2 Utredningsarbetets uppläggning

Tyngdpunkten i utredningen har lagts på industriverkets nuvarande och planerade kontaktmönster, dvs. de samband och beroenden som råder mellan olika enheter och aktiviteter inom verket och gentemot omvärlden. Den omständigheten att verket befinner sig under uppbyggnad och betydelsefulla aktiviteter ännu inte påbörjats vid tidpunkten för utredningen har gjort det nödvändigt att av statsmakternas uttryckta intentioner i samband med industriverkets inrättande utläsa vilket kontaktmönster verket kan antas få. Statskontoret tar fasta på att ett av syftena med den nya industriverksorganisationen angavs vara att uppnå en renodling av verksfunktionerna på det näringspolitiska området och att verket förutsattes etablera ett nära samarbete med andra verk med näringspolitiska uppgifter, i första hand KK, AMS och STU. Lika betydelsefullt ansågs det vara att verket skulle få omfattande och nära kontakter med de organisationer som företräder arbetsmarknadens parter och med de industriella branschorganisationerna. Statskontoret betonar i detta sammanhang att dessa kontakter ofta är av ömsesidig karaktär vilket innebär att även den andra samarbetspartnern tar initiativ.

Till de samband, som statskontoret särskilt tar upp, hör de kontakter som i prop. 1973: 41 och prop. 1973: 64 förutsattes bli etablerade mellan industriverket och KK, där fördelarna av ett kontinuerligt informationsutbyte och samarbete mellan den handelspolitiska och den industripolitiska utredningsverksamheten vid de två verken skulle kunna utnyttjas. Därtill påpekas i utredningen att de båda verken har gemensam ekonomiredovisning och kassafunktion.

I fråga om verkets branschutredande verksamhet konstateras att kontakter förutsätts äga rum mellan industriverket å ena sidan och å andra sidan branschutredningar med anknytning till industridepartementet, liksom med expertgruppen för regional utredningsverksamhet inom nuvarande arbetsmarknadsdepartementet (ERU).

Övriga myndigheter och organisationer till vilka industriverket förutses få täta kontakter är bl. a. STU, SP, Sveriges exportråd, statens utvecklingsfond, statens pris- och kartellnämnd och överstyrelsen för ekonomiskt försvar. Av särskild betydelse är verkets samordnande ansvar för s. k. företagsservice såväl via företagareföreningarna och SIFU som via andra organisationer.

5.3 Lokalisering i eller utanför Stockholmsområdet

Under budgetåret 1973/74 består industriverket till ca två tredjedelar av personal som överförts från KK och central utredningsverksamhet. I de tidigare omlokiseringsbesluten hänfördes KK till huvudstadsgruppen. Statskontoret framhåller att, om personalsammansätt-

ningen kan anses spegla verksamhetens huvudsakliga karaktär i nuläget, verket således bör vara kvar i Stockholmsområdet.

De nya dragen i industriverkets verksamhet sammanfattas i följande tre punkter:

1. Tillkomsten av en central utrednings- och samordningsroll på verksnivå (t. ex. på energipolitikens område och verksamheten vid den helt nybildade planerings- och utredningsbyrån).

2. Integrationen med SIFU.

3. Ökat samordningsansvar i förhållande till företagareföreningarna och centrala organ som replierar på dessa.

Den första punkten anser statskontoret talar för fortsatt Stockholmslokalisering, medan den andra punkten pekar mot skilda lokaliseringsoptioner. Å ena sidan medför SIFU:s omlokalisering till Borås ett behov av att en central enhet finns kvar i Stockholm med ansvar för samordningen i förhållande till andra myndigheter. Å andra sidan skulle industriverket tillsammans med SIFU kunna utgöra ett industripolitiskt förvaltningsblock i Borås. Detta skulle i så fall vara motiverat av lokala arbetsmarknadshänsyn, då kontaktbehovet mellan industriverket och SIFU i sig inte sägs motivera en samlokalisering. Samtidigt påpekar statskontoret att de är tveksamt om industriverket är av den storleksordningen att det ensamt kan skapa nya förutsättningar för administrativ verksamhet i form av ett differentierat rekryteringsunderlag och olika stödfunktioner. Den tredje punkten talar för Stockholm på grund av dess överlägsenhet från kommunikationssynpunkt.

Statskontoret konstaterar vidare, att industriverkets kontakter i hög grad präglas av s. k. orienteringssamverkan med ett stort antal partners, dvs. sådan samverkan med andra organ som syftar till att skapa underlag för framtida verksamhet. Dessa kontakter är i stor utsträckning av frivillig karaktär, vilket innebär att industriverket är beroende av olika organisationers, företags och myndigheters intresse för samverkan. En omlokalisering skulle därför inte bara innebära att denna typ av kontakter blir dyrare och att verket blir svårtillgängligare, utan också att själva kontakterna skulle riskeras.

Sammanfattningsvis framhåller statskontoret, att om industriverket förläggs utanför Stockholmsområdet — praktiskt taget oavsett ort — verkets utveckling i riktning mot den avsedda centrala utrednings- och samordningsrollen skulle avsevärt försvåras.

5.4 Partiell omlokalisering

Statskontoret diskuterar, vilka möjligheterna är att genomföra en partiell omlokalisering. Bland verkets olika enheter bedöms mineralbyrån och sektionen för koncessionsärenden vid energibyrån ha det svagaste sambandet med verket i övrigt och det minsta beroendet av en Stockholmslokalisering. Mot en partiell omlokalisering av dessa enheter talar

att det är fråga om relativt få personer — ca 30 — med små effekter på en omlokaliseringsort. Nackdelarna av att åter dela upp den nybildade energibyrån bör också beaktas. Mot denna bakgrund förefaller en delning av verket olämplig.

5.5 Val av ort utanför Stockholmsområdet

För att en konkret jämförelse mellan olika lokaliseringalternativ skall bli möjlig med avseende på effekter för industriverket och regionalpolitiska effekter av en eventuell omlokalisering, måste en konkret omlokaliseringsort väljas som jämförelseobjekt. Statskontoret använder följande tre kriterier för ett sådant val.

1. Lokaliseringens regionalpolitiska effekter på orten.
2. Redan tidigare beslutad lokalisering av myndigheter som har starka samband med eller bedriver närbesläktad verksamhet med det centrala industriverket.
3. Närhet till Stockholmsområdet för myndigheter med behov av kontakter med organ inom detta område.

Med tillämpning av dessa kriterier diskuterar statskontoret Borås, men nämner även Uppsala, Eskilstuna, Norrköping och Västerås, och kommer till slutsatsen att valet av alternativ lokaliseringsort utanför Stockholmsområdet inte i nämnvärd grad påverkar den tidigare bedömningen om hel eller partiell omlokalisering.

5.6 Pendlingsavstånd från Stockholms centrum

Expansionen av arbetsmarknaden i Storstockholmsområdet har dämpats i förhållande till vad som tidigare förutsatts. Detta motiverar enligt statskontoret att en ny typ av lokalisering kan aktualiseras, nämligen av sådana verk som är av typisk Stockholmskaraktär, men som inte behöver ligga precis i Stockholms centrum. En sådan lokalisering skulle i allmänhet innebära merkostnader för myndigheten i fråga även om det centrala kontaktbehovet fortfarande förväntas bli tillgodosett i full omfattning. Samtidigt kan en lokalisering av industriverket till ett förortsläge eller en ytterkommun inom Stockholmsregionen inom pendlingsavstånd innebära vissa regionalpolitiska fördelar, som medför att totaleffekten av en dylik lokalisering kan bli positiv, trots ökade kommunikationskostnader. Som exempel på tänkbara lokaliseringsorter nämns, på förslag av Stockholms läns landstings planeringskontor, Bollmora, Huddinge, Järvafältet, Tumba centrum och Täby, samt, på något större avstånd men fortfarande på pendlingsavstånd, Märsta och Södertälje. Dessa orter skall enligt statskontoret inte betraktas som direkta förslag för lokalisering av industriverket utan snarare ses som typfall för de avvägningar som en lokalisering inom regionen aktualiserar.

5.7 Sammanfattande bedömning och förslag

Effekterna av och förutsättningarna för olika lokaliseringalternativ har av statskontoret behandlats i allmänna termer. Någon samhällsekonomisk kostnads—intäktsanalys har inte gjorts med hänvisning till omlokaliseringsdelegationens slutsats i dess andra betänkande (SOU 1972: 55) att flertalet av de kostnads- och intäktsposter som påverkar en analys av omlokaliseringseffekter inte kan omsättas i mätbara termer.

En omlokalisering av industriverket torde enligt statskontoret leda till stora kommunikationskrav som i sin tur kommer att medföra väsentligt högre driftkostnader i jämförelse med flertalet redan beslutade omlokaliseringar. Det avgörande argumentet mot en flyttning av hela industriverket utanför Stockholmsområdet är de försämrade arbetsmöjligheter som verket skulle få vid fullföljandet av statsmakternas intentioner och som endast delvis skulle kunna kompenseras med relativt stora insatser för att underlätta kommunikation.

6 Remissyttranden över statskontorets utredning

Samtliga remissinstanser stöder statskontorets slutsats att industriverket bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet, med hänsyn till att i annat fall industriverkets möjligheter att fullfölja de intentioner som statsmakterna angett för verket skulle äventyras.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför därtill att de senaste årens befolkningsutveckling i Stockholms län måste innebära att motiven för att avlasta Stockholmsområdet genom ytterligare utlokalisering av statliga myndigheter bortfallit.

Statens industriverk stöder helt utredningens resultat, att verket genom sitt starka beroende av direkta och nära kontakter med bl. a. centrala myndigheter och intresseorganisationer lämpligast bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet.

SIFU instämmer i att industriverket bör lokaliseras till Stockholmsregionen. Med hänsyn till verkets stora kontaktbehov med myndigheter och branschorganisationer måste särskild hänsyn därvid tas till kommunikationsmöjligheterna. *SIFU* tar även upp frågan om *SIFU*:s omlokalisering till Borås. *SIFU* anser att de förutsättningar som statsmakterna ställt upp för omlokalisering av myndigheter, nämligen att verksamheten skall kunna bedrivas effektivt även efter omlokaliseringen och att omlokalisering av delar av myndighet inte kan förordas vare sig i första hand eller som enda alternativ, inte beaktats i samband med beslutet att förlägga en enhet ur *SIFU* till Borås. Denna lokalisering kommer, enligt *SIFU*, att verka starkt försvårande såväl för den egentliga *SIFU*-verksamheten som för ledningsfunktionen inom industri-

verket. Från sin utgångspunkt finner därför SIFU att starka skäl talar för att industriverket och SIFU bör lokaliseras till samma ort.

Personalorganisationerna vid statens industriverk säger sig dela statskontorets uppfattning att industriverket från arbetssynpunkt bör förläggas till Stockholmsområdet.

Såväl *SACO-föreningen* som *Statstjänstemannaförbundets avdelning 309 vid SIFU* delar statskontorets bedömning att verket bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet. *Personalorganisationerna* anser emellertid att riksdagsbeslutet att utlokalisera delar av SIFU till Borås bör omprövas med hänsyn till SIFU:s behov av kontakter med branschorganisationer och centrala myndigheter i huvudstaden.

När det gäller statskontorets förslag att industriverket skulle kunna lokaliseras till någon av Stockholms grannkommuner är samtliga remissinstanser, med undantag för länsstyrelsen i Stockholms län, starkt kritiska.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att kriterierna för val av lokaliseringsort bör grundas dels på strävandena att sprida arbetsplatserna så att en bättre balans mellan bostäder och arbetstillfällen i regionens delar erhålles, dels utifrån industriverkets egna behov. Med hänsyn till strävandena till regional sysselsättningsbalans och till de olika orternas förutsättningar i kommunikationshänseende, förordar länsstyrelsen Botkyrka som lokaliseringsort. Länsstyrelsen framhåller emellertid att, om det av rent arbetsmässiga och kontaktmässiga skäl påkallas ett centralt läge i Stockholm, det inte torde erbjuda några speciella svårigheter att finna lämpliga kontorslokaler i city.

Statens industriverk avstyrker bestämt förslaget att verket förläggs till Stockholmsområdets utkanter eller ännu mer perifert i relation till centrala Stockholm. Verket finner att de regionalpolitiska fördelar, som statskontoret anser följa med en förortslokalisering av verket, är ytterst obetydliga samtidigt som verkets möjligheter att verka som central utrednings- och samordningsmyndighet på det industripolitiska fältet avsevärt försvåras och fördyras. Verket menar också att statskontoret inte i tillräcklig utsträckning har sökt uppskatta de ökade kontaktkostnader som verket kommer att åsamkas vid en sådan förortslokalisering, eller de personalpolitiska konsekvenser som detta kan komma att medföra. Om beslut skulle fattas om perifer lokalisering av industriverket i Stockholmsområdet är det enligt verkets mening nödvändigt att detta beslut föregås av en detaljerad och noggrann utredning som dokumenterar förutsättningarna för och följderna av detta.

SIFU ansluter sig till kravet på en särskild utredning om lokaliseringsort för det fall beslut skulle fattas om en decentraliserad placering av verket.

Personalorganisationerna vid de två verken anför i huvudsak samma invändningar mot statskontorets förslag om förortslokalisering av industriverket.

7 Departementschefen

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1973: 41 NU 1973: 54, rskr 1973: 225) skall statens institut för företagsutveckling (SIFU) den 1 juli 1974 helt inordnas i statens industriverk. Samtidigt skall en ökad regionalisering ske av SIFU-verksamheten. Vidare skall en enhet vid nuvarande SIFU omfattande ca 100 personer lokaliseras till Borås (prop. 1973: 55, InU 1973: 22, rskr 1973: 220). Den närmare organisatoriska utformningen av integrationen och regionaliseringen har utretts av en särskild organisationskommitté. Kommitténs förslag samt remissyttrandet har jag nyss redovisat.

Jag ansluter mig i huvudsak till organisationskommitténs förslag om SIFU:s framtida organisation. Förslaget tillgodoser kraven på en samordning inom industriverkets ram av den övergripande planeringen av den statliga företagsserviceverksamheten. Vidare tillgodoser förslaget enligt min uppfattning behovet av en sammanhållen och självständig enhet för produktion och genomförande av SIFU-tjänsterna. Förslaget innebär slutligen att en ytterligare decentralisering och regional samordning via företagareföreningarna sker av företagsserviceresurserna.

Organisationskommittén har förordat att SIFU:s nuvarande mål och verksamhetsinriktning t. v. bör vara i huvudsak oförändrade. Verksamheten bör således i den nya organisationen i första hand vara inriktad på tjänsteproduktion till mindre och medelstora industri- och hantverksföretag i form av utbildning/fortbildning i tekniska, ekonomiska och administrativa ämnen samt i form av rådgivning, provning och utvecklingsarbete m. m. De senaste årens utveckling inom näringslivet har motiverat statliga insatser med inriktning på de mindre och medelstora företagen. Jag anser att SIFU-verksamheten även fortsättningsvis bör ha dessa företag som prioriterade målgrupper. Samtidigt vill jag framhålla att personal inom små och stora företag i viss mån har samma fortbildningsbehov. Enligt min uppfattning bör det därför i samband med den föreslagna omorganisationen av SIFU skapas en plattform för teknisk fortbildning, där även större företag kan inrymmas. Detta bör dock ske med beaktande av SIFU:s primära målinriktning och kravet på en stabiliserad ekonomi.

Jag vill i detta sammanhang också ta upp frågan om SIFU:s relationer till det allmänna utbildningsväsendet. Organisationskommittén anser i likhet med flera remissinstanser att denna fråga bör bli föremål för ytterligare överväganden. Jag delar denna uppfattning. Enligt min mening bör SIFU-verksamheten, till skillnad från det allmänna utbildningsväsendet, i första hand inrikta sig på korta och specialiserade kurser av fortbildningskaraktär. Kurserna bör i stor utsträckning inriktas på nyckelpersoner i företagen dvs. förutom företagsledaren även arbetsledare, verkmästare och yrkesmän med stark specialisering. Efter sam-

råd med chefen för utbildningsdepartementet vill jag dock understryka att fortbildningsbehov hos högre tekniker — civilingenjörer och andra — i princip inte är en uppgift för SIFU utan bör tillgodoses inom ramen för bl. a. de tekniska högskolornas verksamhet. Erfarenhetsutbyte mellan SIFU:s tekniska fortbildningsverksamhet och motsvarande verksamhet vid de tekniska högskolorna bör komma till stånd.

Vidare bör kurserna vara företagsanpassade dvs. inriktade på att direkt tillgodose företagets behov av utbildad arbetskraft. Jag vill i detta sammanhang samtidigt erinra om vad dåvarande chefen för industridepartementet anförde i prop. 1970: 1 (bil. 15 s. 36) nämligen att en begränsning av SIFU:s relativt breda och traditionella fortbildningsverksamhet successivt bör ske. Enligt min uppfattning, vilken stöds av bl. a. riksrevisionsverket och skolöverstyrelsen (SÖ), skulle en sådan begränsning på sikt kunna ske på så sätt att SIFU-verksamheten i ökad utsträckning inriktas på att utveckla nya kursprogram och system för den företagsanpassade fortbildningen samt utarbeta kurs- och instruktionsmaterial. Samtidigt skulle en stor del av genomförandet av utbildningen kunna vara organisatoriskt och administrativt fristående från SIFU-verksamheten. Denna utbildning skulle kunna organiseras inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen, arbetsmarknadsutbildningen, studieförbunden eller direkt i företagen. Flera remissinstanser framhåller att delar av SIFU:s nuvarande kursutbud med fördel redan nu skulle kunna överföras till den kommunala vuxenutbildningen.

Frågan om det framtida samarbetet mellan SIFU och den kommunala vuxenutbildningen bör enligt min mening bli föremål för fortsatt prövning. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att statens industriverk får i uppdrag att i samarbete med bl. a. SÖ skyndsamt utreda denna fråga.

Det samarbete som SIFU och Institutet för företagsledning inlett rörande företagsledareutbildning bedömer jag som värdefullt. Den hitillsvarande uppläggningsen står väl i överensstämmelse med vad jag anfört beträffande SIFU-verksamhetens framtida inriktning.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att statens industriverk på initiativ av rådet för mindre och medelstora företag överlämnat en utredning om företagareutbildningen i mindre och medelstora företag. Utredningen är f. n. föremål för remissbehandling.

Chefen för handelsdepartementet har nyligen tillkallat en sakkunnig med uppdrag att utreda frågor rörande vidareutbildning i internationell marknadsföring (H 1973: 04).

När det gäller SIFU:s tekniska facktjänst vill jag erinra om de riktlinjer som angavs i prop. 1970: 1 (bil. 15 s. 37). Enligt dessa bör den tekniska facktjänsten inte vara någon primär funktion inom institutet. Resurserna bör koncentreras på mer kvalificerade tjänster som eljest inte bjuds ut på marknaden. Beträffande avvecklingen av sådana fack-

tjänster som kan anses vara rutinbetonade eller annars inte kan ges tillräckligt hög prioritet bör detta ske med hänsyn till tillgången på motsvarande tjänsteutbud från annat håll. Enligt min uppfattning bör dessa riktlinjer vara vägledande även fortsättningsvis för den tekniska facktjänsten. Jag bedömer det som särskilt angeläget att ett samarbete etableras mellan SIFU-verksamheten och den verksamhet som statens provningsanstalt (SP) bedriver.

Även om kommittén, som jag förut nämnt, förordat en t. v. i stort oförändrad verksamhetsinriktning för SIFU-verksamheten har kommittén gjort en provning, med utgångspunkt i bl. a. SIFU:s nuvarande instruktion, i vad mån någon eller några verksamheter bör bli föremål för ändrad inriktning, omfattning eller organisationstillhörighet.

För att åstadkomma en mer renodlad verksamhet inom ramen för den nya organisationen har organisationskommittén mot denna bakgrund föreslagit att SIFU:s nuvarande vatten- och livsmedelslaboratorier samt den officiella provningsverksamhet som SIFU bedriver inom de förbrännings- och värmetekniska områdena överförs till AB Svensk laboratorietjänst (Svelab) resp. SP.

När det gäller överföringen av de förbrännings- och värmetekniska provningarna till SP ansluter jag mig till kommitténs förslag. En sådan överföring bör således enligt min uppfattning komma till stånd.

Däremot har jag en avvikande uppfattning beträffande huvudmannaskapet när det gäller vatten- och livsmedelslaboratorierna. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet är jag inte beredd att förorda en överföring till Svelab. En av förutsättningarna för en sådan överföring — en etablering av Svelab inom Stockholmsområdet — ter sig nämligen i dagens läge mindre sannolik. I stället bör verksamheten vid vattenlaboratoriet överföras till statens lantbrukskemiska laboratorium i Uppsala, som redan idag utför såväl kemiska som bakteriologiska vattenundersökningar. SIFU:s vattenlaboratorium kan på ett ändamålsenligt sätt komplettera den verksamhet som bedrivs vid det lantbrukskemiska laboratoriet samtidigt som en ökad samordning av samhällets laboratorieresurser på detta område åstadkoms.

Beträffande SIFU:s livsmedelslaboratorium framhåller statens livsmedelsverk i sitt remissvar att i första hand förutsättningarna för en samordning mellan SIFU:s laboratorium och Stockholms kommuns hälsovårdsnämnds laboratorium bör prövas. Med hänsyn till den omfattande verksamhet inom livsmedelsområdet som kommunens laboratorium redan bedriver och den ökning som kan förväntas till följd av den nya livsmedelslagen bör enligt min uppfattning betydande fördelar kunna uppnås genom en sådan samordning. Härigenom skapas förutsättningar för en rationell laboratorieenhet för Stockholmsområdet. Med utgångspunkt i de diskussioner som förts med företrädare för Stockholms kommun bedömer jag förutsättningarna som goda för att

en överföring av livsmedelslaboratoriet till kommunen skall kunna komma till stånd.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att vidta de åtgärder som behövs för att genomföra de föreslagna överföringarna. Den personal som enligt mitt förslag kommer att bli överförd till Uppsala bör få samma förmåner som kan komma att utgå till den personal som skall omlokaliseras i den andra etappen enligt statsmakternas beslut år 1973 (prop. 1973: 55, InU 1973: 22, rskr 1973: 220).

Jag övergår nu till att behandla den organisatoriska utformningen av den framtida SIFU-verksamheten.

När det gäller de övergripande styrnings-, samordnings- och planeringsfrågorna för SIFU-verksamheten ansluter jag mig i stort till organisationskommitténs förslag att dessa bör föras över till den nuvarande industribyrån i industriverket och samordnas med övriga frågor av företagsservicekaraktär vid byrån.

Jag vill dock understryka att industribyråns ansvar i vad avser SIFU-verksamheten i princip bör inskränkas till programformulerande och programstyrande uppgifter. Ansvar för den löpande planeringen, genomförandet och den kontinuerliga uppföljningen av SIFU-verksamheten bör ligga hos chefen för den operativa SIFU-verksamheten. Över huvud taget bör industriverket eftersträva att så långt möjligt decentralisera beslutsfattandet inom SIFU-verksamheten.

Det nuvarande sekretariatet vid SIFU som administrerar branschutbildningsprogrammen samt de särskilda tekniska konsulenterna för gjuteriindustrin och den träbearbetande industrin bör föras över till verkets industribyrå och samordnas med det branschinriktade omställningsstödet som handläggs inom denna byrå. Vid min anmälan senare denna dag av fråga om åtgärder för metallmanufakturindustrin (prop. 1974: 63) avser jag förorda bl. a. teknisk konsulentverksamhet för metallmanufakturindustrin. Även denna verksamhet bör administrativt inordnas i industribyrån. Enligt min uppfattning är det angeläget att söka åstadkomma en så stark organisatorisk samordning som möjligt av de olika delarna inom branschprogrammen, dvs. mellan omställningsstöd, utbildningsprogram och teknisk konsulentverksamhet. Vid själva genomförandet av utbildningsprogrammen bör industribyrån utnyttja tjänster från den operativa SIFU-verksamheten. Jag återkommer till detta i det följande.

Jag delar kommitténs bedömning att vissa rationaliseringsvinster kan uppnås genom en samordning av vissa administrativa funktioner inom ramen för den nya organisationen.

Den operativa verksamheten dvs. planering, produktion och genomförande av SIFU-tjänsterna bör enligt kommitténs förslag hållas samman i en enhet med stor självständighet. Enheten som omfattar drygt 100 personer föreslås lokaliserad till Borås. Till enheten bör knytas

filialer i Göteborg, Luleå, Malmö, Växjö och Stockholm med uppgift att bl. a. biträda enheten i Borås vid främst planering, marknadsföring och genomförande av utbildningsinsatser. Filialerna bör bedriva sin verksamhet i nära samverkan med företagareföreningarna.

Jag godtar i stort kommitténs organisationsförslag beträffande den operativa SIFU-verksamheten i Borås. Under den verkställande ledningen, som bör utövas av en chef och en biträdande chef, bör således finnas facksektioner, stabsorgan för marknads- resp. planeringsfrågor samt en serviceenhet för ekonomi, administration m. m. Den av mig förordade organisationen för den framtida SIFU-verksamheten medför att tjänsten som överdirektör hos nuvarande SIFU bör dras in. Detta bör ske i samband med att den nuvarande innehavarens förordnande på tjänsten löper ut, vilket sker den 31 augusti 1974.

Vad gäller filialorganisationen har vissa remissinstanser fört fram förslag om att den skall integreras med företagareföreningarna. På sikt finns skäl som talar för detta. Jag är inte beredd att nu föreslå att filialorganisationen slopas. Med hänsyn till SIFU-tjänsternas marknadsberoende bör den blivande enheten i Borås under en övergångstid ha en egen filialorganisation att repliera på. Det ankommer på industriverket att fortlöpande pröva behovet av antalet filialer. En stark och nära samordning mellan filialorganisationen och företagareföreningarna bör emellertid enligt min uppfattning eftersträvas redan nu.

I syfte att en ökad regionalisering och decentralisering av kursutbudet från såväl SIFU som andra utbildningsorgan skall främjas föreslår organisationskommittén att en s. k. utbildningskonsulentfunktion byggs upp vid varje företagareförening. SIFU:s nuvarande sex tjänster som utbildningskonsulent bör därvid föras över till företagareföreningarna.

Kommittén föreslår att utbildningskonsulenter skall ha till uppgift att inom ramen för den allmänna kontakt- och informationsförmedlande verksamheten med inriktning på de mindre och medelstora företagen informera och upplysa företagen om behovet och nödvändigheten av fortbildningsinsatser. I arbetsuppgifterna bör vidare ingå att i samarbete med enheten i Borås och dess filialer samt andra utbildningsorgan inventera och analysera utbildningsbehoven hos företagen.

Utbildningskonsulenter bör enligt kommittén även vid behov kunna biträda enheten i Borås och dess filialer vid genomförande av regionalt eller lokalt planerade kurser. Konsulenter bör vidare kunna ges i uppgift att utarbeta förslag till utbildningsplaner för företagsledare och andra nyckelpersoner inom ett visst företag eller grupper av företag. Kommittén understryker emellertid att föreningarna inte bör få karaktären av utbildningsorgan. Föreningarna bör således endast i undantagsfall bedriva utbildning i egen regi. I första hand måste en strävan

vara att formulera och kanalisera utbildningsbehov till redan befintliga utbildningsorgan.

Jag ansluter mig till den av kommittén föreslagna uppläggnings- och förordar därför en successiv uppbyggnad av en utbildningskonsulentfunktion i varje företagareförening. Jag kommer i det följande under anslaget Företags- och branschfrämjande åtgärder att beräkna medel härför. SIFU:s nuvarande sex tjänster som utbildningskonsulent bör redan nu föras över till föreningarna. I enlighet med vad som redan gäller för de medel som utgår till företagareföreningarna till främjande av företagsservice under nämnda anslag bör fördelningen av medlen till utbildningskonsulentfunktionen baseras på bl. a. programförslag från föreningarna.

Jag vill i likhet med organisationskommittén understryka att föreningarna inte bör få karaktären av utbildningsorgan. Den företagsanpassade fortbildningsverksamheten bör lämpligen i stället bedrivas av andra redan etablerade utbildningsorgan, såväl offentliga som privata. Enligt min uppfattning bör således företagareföreningarnas insatser inriktas på att initiera utbildningsaktiviteter och att bidra till en bättre anpassning av utbudet till näringslivets behov.

Vad jag förordar beträffande SIFU:s framtida organisation innebär sammanfattningsvis att den nuvarande SIFU-verksamheten helt inordnas i industriverket. Industriverkets styrelse övertar således det ansvar som f. n. åvilar SIFU:s styrelse. För enheten i Borås, inkl. dess filialer, bör benämningen SIFU kunna användas som beteckning för statens industriverks enhet för företagsutveckling.

I organisatoriskt hänseende bör enheten i Borås enligt min mening sortera direkt under verksledningen. Nuvarande industribyrån får då karaktären av ett beredningsorgan till verksledningen för SIFU-frågorna samtidigt som en nödvändig samordning av företagsservicefrågorna kan uppnås inom byrån. Genom att låta enheten i Borås sortera direkt under verksledningen ges den en fristående och självständig ställning. Vidare skapas en klar gräns inom industriverket mellan frågor av myndighetskaraktär och den operativa SIFU-verksamheten.

Näringslivsorganisationerna har i sina remissvar anfört att det är väsentligt att SIFU-verksamheten bedrivs i fortlöpande och nära samarbete med bl. a. näringslivet. Verksamhetens samband med de tekniska högskolorna, andra utbildningsorgan och styrelsen för teknisk utveckling betonas också. Jag ansluter mig i princip till dessa synpunkter. Förutom att näringslivsorganisationerna och de fackliga organisationerna redan genom industriverkets styrelse får möjlighet att påverka SIFU-frågorna på ett mer övergripande plan anser jag det angeläget att dessa organisationer ges möjlighet att direkt lämna råd och synpunkter på och ta del i SIFU-tjänsternas uppläggning och genomförande. Enligt min uppfattning torde ett sådant samarbete mellan SIFU-verksamheten och organi-

sationerna vara en viktig förutsättning för att åstadkomma en ändamålsenlig uppläggning och inriktning av SIFU:s tjänsteutbud. Mot denna bakgrund bör ett särskilt råd knytas till enheten i Borås. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om rådets arbetsuppgifter och sammansättning. I rådet, vars ledamöter bör utses av industriverket, bör förutom representanter för näringslivsorganisationerna och de fackliga organisationerna ingå representanter även för vissa utbildningsorgan.

När det gäller dimensionering av den framtida SIFU-verksamheten understryker organisationskommittén att dess förslag främst är att betrakta som en riktpunkt. Vid den slutliga dimensioneringen, vad avser i första hand enheten i Borås, bör hänsyn tas till bl. a. de rationaliseringsmöjligheter som enligt kommitténs uppfattning föreligger. Enligt min uppfattning får kommitténs bedömning av dimensioneringsfrågan anses vara väl avvägd. Med hänsyn till bl. a. SIFU-verksamhetens uppdragskaraktär måste verksamheten vara flexibelt uppbyggd och fortlöpande kunna ändras. Det är därför inte möjligt eller lämpligt att nu i detalj bestämma den framtida organisationen. Det bör ankomma på industriverket att fortlöpande följa utvecklingen och vidta eller föreslå de åtgärder som kan behövas. Inte minst från personalsynpunkt är det dock angeläget att det i detalj läggs fast vilka funktioner och vilken personal som skall omlokaliseras till Borås. Jag avser att föreslå Kungl. Maj:t att industriverket får i uppdrag att inkomma med förslag härom.

Den föreslagna organisationen för industriverket framgår av en tablå, som torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Jag ansluter mig till kommitténs förslag att genomförandet av den nya organisationen bör ske i flera etapper. Den första etappen, som bör genomföras den 1 juli 1974, bör i princip omfatta genomförandet av samtliga föreslagna förändringar bortsett från dem som sammanhänger med omlokaliseringen av den operativa enheten till Borås. Jag räknar med att omlokaliseringen kan ske i slutet av år 1977 eller i början av år 1978.

På grund av den av mig förordade omorganisationen av SIFU-verksamheten kommer arbetsvillkoren för vissa tjänster vid industriverket och nuvarande SIFU att förändras. Beträffande avtalsbara anställnings- och arbetsvillkor avser jag att ge statens avtalsverk det förhandlingsuppdrag som behövs.

Jag vill här även något beröra frågan om principerna för finansiering av SIFU-tjänsterna. Organisationskommittén har föreslagit att frågan blir föremål för utredning. Flera remissinstanser har fört fram motsvarande förslag. Jag är medveten om de finansieringsproblem som finns för institut av SIFU:s typ där det företagsekonomiska intresset sett ur institutets egen synvinkel — kravet att finansiera viss del av verksamheten med egna intäkter — i viss utsträckning kan sägas stå mot andra intressen, bl. a. kravet på att nå vissa målgrupper t. ex. de mindre företagen. För SIFU har detta i många fall inneburit besvärliga avväg-

ningsproblem. Jag avser mot denna bakgrund ta initiativ till en utredning om finansieringsprinciperna för SIFU-verksamheten.

Jag övergår nu till att behandla frågan om industriverkets lokalisering.

I enlighet med riksdagens beslut (NU 1973: 54, rskr 1973: 225) uppdrog Kungl. Maj:t hösten 1973 åt statskontoret att utreda förutsättningarna för och effekterna av olika lokaliseringsalternativ. Statskontoret har kommit till slutsatsen att industriverket bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet. För detta talar det kontaktmönster som verket kommer att få när det skall fullfölja de näringspolitiska intentioner statsmakterna uttalat i samband med inrättandet av verket. En omlokalisering av industriverket skulle kunna äventyra uppnåendet av dessa intentioner. Statskontoret finner däremot skäl till att överväga alternativ till en lokalisering i de centrala delarna av Stockholm. Som exempel på sådana alternativ anförs vissa förorts- och ytterkommuner i Stockholms län.

Samtliga remissinstanser ansluter sig till utredningens bedömning att industriverket bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet. Avgörande härvidlag har varit att man har bedömt verkets kontaktbehov vara av sådant slag att det gör en lokalisering till huvudstaden nödvändig. Länsstyrelsen i Stockholms län anser därtill att de senaste årens befolkningsutveckling i Stockholms län måste innebära att motiven för att avlasta Stockholmsområdet genom ytterligare omlokalisering av statliga myndigheter bortfallit.

För egen del ansluter jag mig till statskontorets och remissinstansernas bedömning att industriverket bör vara lokaliserat till Stockholmsområdet. Det avgörande skälet för denna bedömning är att industriverket vid en omlokalisering till en ort utanför Stockholmsområdet skulle få svårt att fullgöra de utredande och verkställande uppgifter på det industripolitiska området som statsmakterna fastställde för verket i samband med dess inrättande. I likhet med statskontoret bedömer jag de regionalpolitiska effekterna av en omlokalisering till en ort utanför Stockholmsområdet som så pass begränsade att de inte skulle kunna väga upp de olägenheter som skulle uppstå om industriverkets möjligheter att fullgöra sina uppgifter äventyras.

Statskontoret pekar däremot på möjligheten att pröva olika alternativ inom Stockholmsområdet till en lokalisering i Stockholms centrala delar. Som exempel på platser som skulle kunna komma i fråga nämns vissa förorts- och ytterkommuner inom Stockholmsregionen. En lokalisering till en av dessa platser skulle, enligt statskontoret, visserligen medföra ökade kommunikationskostnader i förhållande till en lokalisering i Stockholms centrala delar, men verket skulle fortfarande i stort kunna utnyttja de kontaktmässiga fördelar som följer av en Stockholmslokalisering. De ökade kommunikationskostnaderna skall jämföras med de positiva regionalpolitiska effekter som en sådan loka-

lisering skulle medföra för ett område med underförsörjning på arbetsställen.

Samtliga remissinstanser, med undantag för länsstyrelsen i Stockholms län, ställer sig starkt kritiska till förslaget om förortslokalisering av verket. Statens industriverk underkänner de antaganden som statskontoret bygger sitt förslag på. De eventuella regionalpolitiska effekter som en förortslokalisering skulle medföra skulle enligt verket bli obetydliga samtidigt som verkets möjligheter att verka som central utrednings- och samordningsmyndighet på det industripolitiska området avsevärt skulle försvåras och förädlas. SIFU samt personalorganisationerna vid de två verken anför liknande synpunkter.

Länsstyrelsen i Stockholms län framför två kriterier för val av lokaliseringsort — dels strävandena att sprida arbetsplatserna så att en bättre balans mellan bostäder och arbetstillfällen i regionens delar erhålles, dels industriverkets kontaktbehov. På grundval härav förordar länsstyrelsen en lokalisering till Botkyrka. Länsstyrelsen framhåller samtidigt att, om arbetsmässiga och kontaktmässiga skäl gör en central lokalisering påkallad, det inte torde erbjuda några svårigheter att finna lämpliga lokaler i Stockholms city.

Med hänsyn till att statskontorets utredning inte innehåller någon konkret beskrivning och bedömning av de lokaliseringsmässiga förutsättningar som gäller för de olika alternativen inom Stockholmsområdet liksom effekterna för industriverket av resp. alternativ är jag f. n. inte beredd att ta ställning till var inom Stockholmsregionen verket bör vara lokaliserat. För att få det nödvändiga underlaget för en dylik bedömning avser jag att föreslå Kungl. Maj:t att de olika alternativen utreds.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. godkänna de av mig förordade riktlinjerna för kursverksamheten m. m. vid statens industriverk,
2. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt som behövs för förslagens genomförande.

8 Anslagsfrågor för budgetåret 1974/75

För statens industriverks verksamhet anvisas innevarande budgetår medel dels under förslagsanslaget Statens industriverk: Förvaltningskostnader dels under reservationsanslaget Statens industriverk: Utredningar m. m.

SIFU tillhör, som inledningsvis nämnts (s. 4), de myndigheter som deltar i försöksverksamheten med programbudgetering. Följande programindelning gäller t. v. för SIFU.

1. Allmänna tjänster
2. Kursverksamhet
3. Teknisk facktjänst

Medel för SIFU:s verksamhet anvisas f. n. under följande anslag.

1. Statens institut för företagsutveckling: Uppdragsverksamhet
2. Statens institut för företagsutveckling: Främjande av företagsutveckling
3. Statens institut för företagsutveckling: Utrustning

Anslag 1 är ett förslagsanslag som tas upp med ett formellt belopp av 1 000 kr. Under anslaget redovisas kostnader och intäkter för samtliga program. Som intäkt under anslaget redovisas uppburna avgifter, ersättningar, arvoden etc. och ianspråktaga medel från anslag 2.

Anslag 2 är ett reservationsanslag över vilket statens bidrag till SIFU:s verksamhet utgår.

Anslag 3 är ett reservationsanslag som skall finansiera investeringar i mer kostnadskrävande utrustning.

Anslag 1 får i princip inte belastas. För att lösa tillfälliga eller säsongmässiga likviditetsproblem för uppdragsverksamheten samt för att t. v. tillgodose behov av rörelsekapital disponerar SIFU en rörlig kredit i riksgäldskontoret på 4 milj. kr.

Organisationskommittén konstaterar, som redan nämnts (s. 18), att den hittillsvarande anslags- och redovisningskonstruktionen för SIFU, vilken infördes budgetåret 1972/73, har visat sig vara en ändamålsenlig lösning, som tillgodoser kravet på både flexibilitet i verksamheten och överblick och insyn. Kommittén föreslår att denna konstruktion bibehålls vid integrationen med de erforderliga ändrade benämningarna på anslagen.

Jag ansluter mig till organisationskommitténs bedömning av den nuvarande anslagskonstruktionens ändamålsenlighet. Detta gör att jag förordar att de berörda anslagen i stort bibehålls i sin nuvarande utformning med erforderliga ändringar av benämningarna. Jag anser också att försöksverksamheten med programbudgetering bör fortsätta. Verksamheten bör såsom tidigare vara indelad i programmen allmänna tjänster, kursverksamhet och teknisk facktjänst.

Vidare bör industriverket, liksom nuvarande SIFU, för att lösa tillfälliga eller säsongmässiga likviditetsproblem inom SIFU-verksamheten t. v. få disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret på 4 milj. kr.

Mot denna bakgrund kommer jag i det följande förorda att medel för industriverkets verksamhet för budgetåret 1974/75 anvisas under följande anslag.

Statens industriverk: Förvaltningskostnader

Statens industriverk: Utredningar m. m.

Statens industriverk: Kursverksamhet m. m.

Statens industriverk: Bidrag till kursverksamhet m. m.

Statens industriverk: Utrustning

Vidare föreslås vissa kostnader bli bestridda från anslaget Företags- och branschfrämjande åtgärder.

Statens industriverk: Förvaltningskostnader

1973/74 Anslag 8 200 000

1974/75 Förslag 13 374 000

Statens industriverk inrättades den 1 juli 1973 (prop. 1973: 41, NU 1973: 54, rskr 1973: 225). Verket är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör industri, hantverk och energiförsörjning samt mineralhantering utom såvitt avser förvaltning och upplåtelse av statens gruv-egendom. Vidare är verket chefsmyndighet för bergsstaten, spräng-ämnensinspektionen och statens elektriska inspektion.

Industriverket leds av en styrelse med generaldirektören som ordförande. Inom verket finns fem byråer, nämligen planerings- och utredningsbyrån, industribyrån, energibyrån, mineralbyrån samt administrativa byrån. Till verket är knutna ett råd för mindre och medelstora företag, ett expertråd för långsiktiga prognoser, en rådgivande nämnd för transport av farligt gods och en hemslöjdsnämnd.

		Beräknad ändring 1974/75			
	1973/74	Statens industriverk		Departements- chefen	
Personal					
Handläggande personal	73	+	23	+	26
Övrig personal	38	+	10	+	16
	111	+	33	+	42
Anslag					
Lönekostnader	7 100 000	+	3 303 000	+	3 595 000
Sjukvård	20 000	+	5 000	+	15 000
Reseersättningar (även utrikes resor)	170 000	+	60 000	+	132 000
Lokalkostnader	390 000	+	810 000	+	873 000
Expenser	520 000	+	50 000	+	359 000
därav engångsutgifter	(150 000)		(—150 000)		(—150 000)
Mervärdesskatt för sand-, grus- och stentäkter	—	+	200 000	+	200 000
	8 200 000	+	4 428 000	+	5 174 000

Statens industriverk

Med hänvisning till uttalandet i prop. 1973: 41 (s. 150) att den personalstat som behövs för de uppgifter som ålagts verket bör byggas upp successivt, framhåller industriverket inledningsvis att de för innevarande budgetår tillgängliga tjänsterna inte är tillräckliga för att verket skall kunna fullgöra samtliga anförtrödda arbetsuppgifter och föreslår följande förstärkningar.

1. Pris- och löneomräkning m. m. 1 771 000 kr., varav 188 000 kr. avser höjt lönekostnadspålägg.

2. I fråga om planerings- och utredningsverksamheten räknar industriverket med krav på successivt ökande utredningsinsatser och hänvisar bl. a. till Kungl. Maj:ts nyligen lämnade uppdrag att utreda förhållanden och utvecklingstendenser inom livsmedelsindustrin. Planerings- och utredningsbyråns sektion för branschfrågor skall svara för såväl verkets egna branschutredningar som utföra de utredningar som Kungl. Maj:t uppdrar åt verket. Verket föreslår att sektionen förstärks med fem tjänster som handläggare, en assistenttjänst och en tjänst som kontorsskrivare. Sektionen för långsiktiga prognoser, som har till uppgift bl. a. att vidareutveckla underlagsmaterialet till långtidsutredningens industriavsnitt, bör förstärkas med två tjänster som handläggare och en assistenttjänst. För sektionen för allmänna industripolitiska frågor föreslås tre ytterligare tjänster som handläggare och en kontorsskrivartjänst, främst för småföretagsområdet och för remissverksamheten rörande lokaliseringsärenden. Vidare föreslår verket att två handläggartjänster inrättas för internationella ärenden och en handläggartjänst inrättas för att tillgodose verkets behov av kvalificerad statistisk service. Byrån bör tillföras även en ytterligare biträdestjänst (+ 1 265 000 kr.).

3. Industribyråns sektion för finansiellt stöd bör förstärkas med en handläggartjänst, avsedd för handläggning av ärenden om särskilt stöd i glesbygden, och en biträdestjänst (+ 116 000 kr.).

4. Industriverket, som bedömer det som väsentligt att verkets resurser på elsäkerhetsområdet byggs ut, föreslår att energibyråns sektion för säkerhets- och behörighetsfrågor förstärks med ytterligare fem tjänster som handläggare, avsedda för uppgifter rörande det svenska och internationella standardiseringsarbetet, behörighetsärenden, utarbetande av föreskrifter och anvisningar på starkströmsområdet, tillsyn av elmateriel, som inte är underkastad provningstvång, samt utarbetande av säkerhetsföreskrifter m. m. (+ 438 000 kr.).

5. Mineralbyrån svarar bl. a. för kanslifunktionen åt nämnden för statens gruvegendom. Industriverket föreslår att byråns sektion för statens gruvegendom förstärks med en tjänst som handläggare, avsedd för frågor rörande tekniska utredningar och ekonomiska bedömningar av brytvårdheten hos av staten ägda utmål och uppföljning av prospekteringsverksamheten. Byrån bör vidare tillföras en tjänst som handläggare för att biträda med allmänna bergstekniskt betonade göromål, även berörande kontinentalsockeln (+ 162 000 kr.).

6. Den administrativa byrån föreslås bli utökad med två handläggartjänster för resp. ekonomifrågor och gemensamma administrativa göromål. Byråns sektion för personal- och servicefrågor föreslås bli tillförd två tjänster som assistent, en biträdestjänst och en tjänst som expeditiionsvakt (+ 321 000 kr.).

7. Industriverket räknar för de föreslagna nya tjänsterna med behov av medel för ökad reseverksamhet (+ 55 000 kr.) och för expenser (+ 82 000 kr.).

8. Industriverket föreslår vidare att de medel för mervärdesskatt i samband med sand-, grus- och stentäkter, som innevarande budgetår är upptagna under anslaget Statens gruvegendom, nästa budgetår anvisas över anslaget för förvaltningskostnader, eftersom verket handlägger hit-hörande frågor. Verket räknar härvid med oförändrat belopp av 200 000 kr.

Med hänsyn till att de närmare formerna för den av statsmakterna beslutade integrationen av SIFU i industriverket utreddes av en särskild organisationskommitté, har verket inte i sin anslagsframställning ansett sig böra beakta de organisatoriska, personella och kostnadsmässiga följder som integrationen kan komma att få för verkets del.

Departementschefen

Under innevarande budgetår, som är verkets första, har uppbyggnaden av verket av naturliga skäl varit ett dominerande inslag i dess verksamhet. Redan nu kan emellertid konstateras att ett värdefullt arbete påbörjats inom det område av näringspolitiken som statsmakterna har stakat ut för verket (prop. 1973: 41, NU 1973: 54, rskr 225). På utredningsområdet har sålunda på verkets initiativ en input—output analys utförts av effekterna på industriproduktionen och sysselsättningen vid olika former av ransonering av oljetillförseln. Utredningar har påbörjats rörande de mindre och medelstora företagens förutsättningar och problem. Ett utvecklingsarbete har inletts för att utarbeta riktlinjer för den ökade satsningen på företagsservice vid företagareföreningarna. Kungl. Maj:t har vidare uppdragit åt verket att göra utredningar rörande livsmedelsindustrin och den plastbearbetande industrin samt att medverka vid en uppdatering av tidigare gjorda framtidsbedömningar för textil- och konfektionsindustrierna.

Den fortsatta uppbyggnaden av verket bör som jag anförde i prop. 1973: 41 (s. 150) ske successivt. Vid sin tillkomst den 1 juli 1973 tillfördes verket 39 nya tjänster. Jag har för nästa budgetår beräknat medel för ytterligare 42 tjänster under detta anslag.

Som en följd av mitt ställningstagande till de organisatoriska formerna för SIFU:s integration i industriverket överförs 13 tjänster från nuvarande SIFU till industriverket centralt. Av dessa tjänster avses sex bli placerade vid industribyrån och sju vid administrativa byrån. Jag har härför beräknat ett sammanlagt medelsbehov av 1,1 milj. kr. under nästa budgetår.

Statsmakterna har fattat beslut om godkännande av den internationella överenskommelsen om transport av farligt gods (prop. 1973: 143, TU 1973: 24, rskr 1973: 334). Industriverket har härigenom fått vik-

tiga samordningsfunktioner såväl vad avser det nationella säkerhetsarbetet, som vad avser svenskt deltagande i motsvarande arbete på det internationella området. Till verket har, som redan angivits, knutits en rådgivande nämnd för transport av farligt gods. För industriverkets uppgifter i samband härmed har jag beräknat medel för tre handläggare och ett biträde.

Jag finner det särskilt viktigt att verket erhåller ökade resurser för prognos- och utredningsverksamhet på energiområdet. Verkets nuvarande personal för denna verksamhet svarar f. n. för sekreteriatsfunktionerna åt energiprognosutredningen (I 1972: 03), som beräknas avsluta sitt arbete under senare delen av år 1974. Därefter skall ansvaret för prognos- och utredningsuppgifterna överföras till verket. Jag har nästa budgetår räknat medel för ytterligare fem handläggare och två biträden för detta ändamål. Som exempel på angelägna frågor som industriverket bör ta upp inom ramen för sina nu förstärkta resurser kan nämnas vidareutveckling av en ekonomisk modell över energins roll i den totala samhällsekonomin, regional energiplanering och bevakning av den internationella utvecklingen på energiområdet.

I likhet med industriverket bedömer jag det som angeläget att verket kan tillföras ytterligare resurser för elsäkerhetsfrågorna. Jag beräknar nu medel för ytterligare tre handläggartjänster härför. Vid min beräkning av medel till industriverkets utredningsanslag i det följande har jag tagit hänsyn även till behovet av tillfälliga utredningsinsatser på elsäkerhetsområdet.

I övrigt har jag beräknat medel för fyra handläggare och två biträden vid planerings- och utredningsbyrån, ett biträde vid industribyrån, två handläggare vid mineralbyrån samt två handläggare och fyra biträden vid administrativa byrån.

Vid bifall till mina förslag skulle antalet tjänster vid verket, exkl. den personal som svarar för administrationen av det tidsbegränsade omställningsstödet, nästa budgetår uppgå till 153 fördelade på byråer enligt följande sammanställning.

	1973/74	1974/75
Verksledning	2	of.
Planerings- och utredningsbyrån	21	+ 6
Industribyrån	23	+ 11
Energibyran	36	+ 10
Mineralbyrån	13	+ 2
Administrativa byrån	16	+ 13
	111	+ 42

Med hänvisning till sammanställningen beräknar jag anslaget till 13 374 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret
1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag
av 13 374 000 kr.

Statens industriverk: Utredningar m. m.

1973/74 Anslag	2 200 000
1974/75 Förslag	2 730 000

Från anslaget bestrids kostnader för experter och tillfällig personal m. m., reseersättningar och publikationstryck samt övriga kostnader som hänger samman med utredningar, informations- och kontaktverksamhet inom verkets ämbetsområde. Vidare bestrids från anslaget kostnader för den personal som svarar för administration av programmet för omställningsfrämjande åtgärder för vissa industribranscher och för uppsökande verksamhet inom ramen för detta program.

Innevarande budgetår har under anslaget medel beräknats för bl. a. branschutredningar, utredningar rörande mindre och medelstora företag, särskilda undersökningar beträffande energiprognoser, långsiktiga industriprognoser, metod- och programutveckling av företagsservice samt informations- och kontaktverksamhet med företagareföreningarna.

Statens industriverk

Industriverket framhåller inledningsvis att verket nyligen börjat sin verksamhet och därför i viss utsträckning saknar sedvanligt bakgrundsmaterial för en bedömning av anslagsbehovet. Verket påpekar att det även under normala betingelser är svårt att exakt förutse behovet av medel av ifrågavarande art och än mindre fördelningen av resurserna på specifika användningsområden och projekt.

Industriverket räknar för budgetåret 1974/75 med ett sammanlagt medelsbehov av 3 065 000 kr. under detta anslag. Verket har härvid beräknat medel för följande områden och aktiviteter.

Kostnaderna för sektionen för strukturstöd inom industribyrån bestrids från detta anslag. Sektionen, som f. n. består av sju personer, svarar för administrationen av tidsbegränsade omställningsfrämjande åtgärderna. För verksamheten vid denna sektion beräknas kostnaderna uppgå till 945 000 kr. nästa budgetår. Industriverket erinrar i sammanhanget om att strukturstödet byggts ut efter hand och att verksamheten därför inte kan förväntas bli fullt organiserad förrän i början av år 1974.

Det har förutsatts att medel från utredningsanslaget skall finnas tillgängliga för särskilda utredningar, anlitande av konsulenter och experter m. m. inom planerings- och utredningsbyråns verksamhet. Verket

saknar egen erfarenhet från denna verksamhet och måste därför grunda sin uppfattning på antaganden om den sannolika utvecklingen. Verket har då funnit att 1 milj. kr. bör reserveras för här angivna ändamål.

Inom ramen för anslaget beräknar industriverket vidare ett behov av 500 000 kr. för att täcka kostnaderna för särskilda utredningsinsatser i samband med energiprognosverksamheten, för utvecklingsinsatser i samband med företagareföreningarnas uppsökande verksamhet m. m.

Enligt gällande författningar åligger det industriverket bl. a. att utfärda föreskrifter och anvisningar på det elektriska starkströmsområdet. Det har därvid visat sig lämpligt att verket samarbetar med Sveriges elektriska kommission (SEK) i dess utarbetande av normer (SEN-normer). Denna normverksamhet underlättar i väsentlig mån verkets arbete då verket enligt den av statsmakterna godtagna "reference to standards"-principen i sina säkerhetsbestämmelser kan hänvisa till SEN-norm i stället för att utarbeta egna regler. En sådan ordning förutsätter emellertid att verket — utöver sina tjänstemän — kan knyta konsulter och experter till sig med uppdrag att för verkets räkning deltaga i normarbetet eller att granska framlagda utkast till normer. Industriverket pekar även på betydelsen av att man från svensk sida skall kunna deltaga i det internationella samarbetet på elstandardiseringens område, liksom att verket får nödvändiga resurser för handläggning av el-säkerhetsfrågor. Utöver den fasta personalen beräknar verket behovet av medel för utredningar på dessa områden till 200 000 kr.

För anlitande av expertis i fråga om brandfarliga och explosiva varor beräknar verket ett behov av 100 000 kr.

Industriverket föreslår att de 20 000 kr. som innevarande budgetåret har anvisats under anslaget Statens gruvegendom för förvaltnings- och utredningskostnader i samband med handläggningen av ärenden om tillstånd till sand-, grus- och stentäkt på kontinentalsockeln, förs över till industriverkets utredningsanslag, eftersom handläggningen av dessa ärenden ankommer på industriverket.

Industriverket konstaterar att den hittillsvarande täktverksamheten på kontinentalsockeln inte skett särskilt planmässigt och att det kan befaras att fortsatt täktverksamhet medför obotliga skador på miljön. Med hänsyn till detta och till att efterfrågan på sand, grus och sten i stigande omfattning riktar sig mot de tillgångar som finns på kontinentalsockeln finner verket det ofrånkomligt att hithörande frågor kartläggs och närmare undersöks i kemiskt, tekniskt och ekonomiskt hänseende. Verket bedömer att dessa undersökningar, som måste utföras av utanför verket stående expertis, kommer att kosta 300 000 kr. Industriverket framhåller att täktverksamheten kan beräknas tillföra staten stigande inkomster, allteftersom de exploaterbara tillgångarna minskar på land.

Departementschefen

Riktlinjerna för industriverkets utredningsverksamhet och användningsområdet för detta anslag har redovisats i prop. 1973: 41.

När det gäller beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår finner jag de prioriteringar som industriverket har gjort vara i stort sett välgrundade. Jag beräknar för budgetåret 1974/75 ett sammanlagt medelsbehov under detta anslag av 2 730 000 kr.

I enlighet med verkets förslag har jag härvid under detta anslag beräknat medel för verkets utrednings- och förvaltningskostnader i samband med handläggningen av ärenden om tillstånd till sand-, grus- och stentäkt på kontinentalsockeln.

Vid min behandling av verkets anslag till förvaltningskostnader har jag berört frågan om ytterligare resurser för verkets arbete på elsäkerhetsområdet. Den beräknade anslagsökningen bör göra det möjligt att tillgodose behovet av resurser för tillfälliga utredningar på detta område.

Jag vill även betona vikten av de utvecklings- och utbildningsinsatser i samband med företagareföreningarnas uppsökande verksamhet, som verket skall svara för. Kostnaderna för dessa insatser bestrids från detta anslag.

Industriverket har, som jag redovisat vid min anmälan av förvaltningskostnadsanslaget, tilldelats särskilda uppgifter i fråga om transport av farligt gods på väg. Härför uppstår ett visst behov även av tillfälliga utredningsinsatser. Härför har jag för nästa budgetår beräknat 100 000 kr.

Som framgått av vad jag anfört, bör anslaget nästa budgetår föras upp med 2 730 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens industriverk: Utredningar m. m.* för budgetåret 1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 730 000 kr.

Statens industriverk: Kursverksamhet m. m.

1972/73 Utgift ¹	26 182
1973/74 Anslag ¹	1 000
1974/75 Förslag	1 000

¹ Anslaget Statens institut för företagsutveckling: Uppdragsverksamhet

² Avser lönekostnad för partitllt arbetsföra

Under detta anslag redovisas kostnader och intäkter av verksamheten vid SIFU-enheten (inkl. filialer) inom statens industriverk.

Verksamheten fördelas på programmen allmänna tjänster, kursverksamhet och teknisk facktjänst.

I programmet allmänna tjänster ingår sådan service till offentliga organ, företagareföreningar, branschorganisationer etc. som inte hänförs till den egna kursverksamheten eller till den tekniska facktjänsten. Vidare omfattar detta program stipendieverksamhet för fortbildning och administration därav, viss extern informations- och dokumentationstjänst i tekniska och ekonomiska frågor, administration av kompetenser och behörigheter samt viss utredningsverksamhet.

Programmet kursverksamheten omfattar de av SIFU-enheten anordnade kurserna och föreläsningarna i praktiska och teoretiska ämnen. Programmet omfattar även det planerings- och utvecklingsarbete som är hänförligt till framtagandet av nya kurser.

Den tekniska facktjänsten omfattar försöks- och utvecklingsarbeten samt provningar och undersökningar av material, arbetsmetoder, driftförhållanden, redskap, instrument och apparater som erfordras för verksamheten under övriga program. Vidare ingår sådana provningar och undersökningar som utförs mot ersättning på uppdrag av myndighet eller enskild.

Av följande sammanställning framgår omfattningen av SIFU-verksamheten (i 1 000-tal kr.).

	1972/73 Utfall	1973/74 Beräknar	1974/75	
		SIFU		Departements- chefen
1. Allmänna tjänster				
Intäkter	238	227	150	
Särkostnader	1 676	2 372	2 250	
Täckningsbidrag	— 1 438	— 2 145	— 2 400	
2. Kursverksamhet				
Intäkter	9 443	10 100	10 000	
Särkostnader	9 978	9 696	10 300	
Täckningsbidrag	— 535	+ 404	— 300	
3. Teknisk facktjänst				
Intäkter	3 008	3 109	3 100	
Särkostnader	3 288	3 207	3 400	
Täckningsbidrag	— 280	— 98	— 300	
Täckningsbidrag totalt	— 2 253	— 1 839	— 3 000	
Samkostnader (netto)	6 461	7 061	7 500	
Resultat	— 8 714 ¹	— 8 900	— 10 500	
Statens bidrag	8 000 ²	8 900	10 500	12 960 ³

¹ 500 000 kr. utgör komplementkostnader.

² Underskottet har täckts genom utnyttjande av den rörliga krediten i riksgäldskontoret.

³ 3 milj. kr. utgör engångsanvisning för täckande av balanserad förlust.

SIFU

SIFU har i sin anslagsframställning med hänvisning till det då pågående arbetet i organisationskommittén för statens industriverk och SIFU endast redovisat sitt medelsbehov för budgetåret 1974/75 vid oförändrad ambitionsnivå i förhållande till de anslag som anvisats till verksamheten för innevarande budgetår.

Mot denna bakgrund har SIFU beräknat de allmänna kostnadsökningarna till 1 415 000 kr. Härav utgörs 480 000 kr. av ökade lönekostnader, 355 000 kr. av ökade hyreskostnader, 540 000 kr. av övriga kostnadsökningar samt 40 000 kr. av höjda städlöner m. m. SIFU:s beräkningar har baserats på en för budgetåret 1974/75 generell löneökning om 4 % samt en genomsnittlig kostnadsökning i övrigt av 6 %.

Beträffande intäkterna för budgetåret 1974/75 måste, enligt SIFU, vid en realistisk bedömning hänsyn tas till dels erfarenhetsmässiga svårigheter under senare år att ytterligare höja prisnivån på SIFU:s tjänster, dels omställningsproblem som kan väntas medföra svårigheter att vidmakthålla oförändrad externproduktion. Att kvantitativt precisera storleken av nu nämnda effekter är enligt SIFU:s bedömning inte möjligt. Intäktsberäkningen, som bygger på utfallet från budgetåret 1972/73, kan visa sig vara en överskattning. För att kompensera det beräknade intäktsbortfallet hemställer SIFU om 185 000 kr. i statligt bidrag.

SIFU hemställer för budgetåret 1974/75 sålunda om en ökning av det statliga bidraget med sammanlagt 1,6 milj. kr. för att oförändrad ambitionsnivå skall kunna bibehållas.

SIFU presenterar vidare i sin anslagsframställning kostnadsberäkningar för ett antal projekt som bedöms som angelägna och som bör genomföras under nästa budgetår. I det följande redovisas de projekt som inte redan behandlats i annat sammanhang (jfr prop. 1974:1 bil. 15 s. 27, 36 och 37).

Projekt	SIFU:s bedömning av medelsbehovet för 1974/75
1. Informations- och dokumentationsprogram med inriktning på mindre och medelstora företag	1 200 000
2. Utredningsarbete m. m. rörande kompetenser och behörighet	180 000
3. Företagsledning i mindre företag	150 000
4. Utbildningsprogram för revisorer	150 000
5. Transporttekniskt program	350 000
6. Energibesparingskampanj	utan belopp
7. Minidatorprojekt	150 000
8. Restaurering av äldre fastigheter m. m.	400 000
9. Åtgärder för tvättbranschen	300 000

1. SIFU föreslår med utgångspunkt i en inom SIFU utarbetad promemoria, som kompletterade SIFU:s anslagsframställning för budgetåret 1973/74, att en försöksverksamhet påbörjas inom informations- och dokumentationsområdet. Enligt förslaget bör en särskild informationscentral inrättas och knytas till SIFU med uppgift att insamla och bearbeta kunskaper och erfarenheter i bl. a. tekniska och ekonomiska frågor samt genom meddelanden, publikationer och i andra former sprida information till främst mindre och medelstor industri och hantverk.

2. För att fortsätta ett i samarbete med SHIO och statens konsumentverk inlett kartläggningsarbete rörande tjänstedeklarationer, auktorisationer och övriga kompetensbevis inom industri, hantverk och vissa servicenäringar samt för att utarbeta förslag till generellt tillämpliga normer inom detta område erfordras enligt SIFU 100 000 kr. för budgetåret 1974/75. Vidare erfordras 80 000 kr. för fullföljande av ett system för kompetensredovisning inom radio-TV-branschen.

3. Sedan något år har visst samarbete pågått mellan SIFU och Institutet för företagsledning (IFL) rörande företagsledareutbildning i mindre företag. Under våren 1973 genomförde SIFU och IFL gemensamt viss försöksverksamhet. Denna verksamhet bör enligt SIFU:s uppfattning fortsätta och byggas ut. SIFU beräknar för budgetåret 1974/75 sin andel av kostnaderna härför till 150 000 kr. Dessa avser bl. a. fortsatt utveckling av kursmaterial, framtagning av elev- och lärarhandledningar samt framställning och distribution av särskilt informationsmaterial.

4. I samarbete med Föreningen auktoriserade revisorer, Svenska revisorssamfundet och Svenska redovisningskonsulters förbund har SIFU utarbetat ett förslag till utbildningsprogram för revisorer och redovisningskonsulter. Enligt SIFU:s uppfattning bör en systematisk utbildning av dessa på ett aktivt sätt bidra till en positiv utveckling av bl. a. mindre och medelstora företag. SIFU beräknar kostnaderna för administration, marknadsföring och vidareutveckling av utbildningsprogrammet till 150 000 kr. för budgetåret 1974/75.

5. SIFU anser att ett särskilt transporttekniskt utbildningsprogram med särskild vikt på transport, lagring och hantering av farligt gods, livsmedel och övrigt gods bör utvecklas. Programmet bör anpassas så att det täcker behoven hos såväl producenter och transportörer som andra avnämare inom såväl den enskilda som offentliga sektorn. För budgetåret 1974/75 beräknar SIFU kostnaderna för att utveckla nya kurser i transportteknik till 350 000 kr.

6. Enligt SIFU:s och överstyrelsens för ekonomiskt försvar uppfattning bör medel snarast anvisas för en utredning om en besparingskampanj, som bör igångsättas under budgetåret 1974/75.

7. För att SIFU:s verksamhet inom minidatorområdet skall kunna fullföljas på ett tillfredsställande sätt fordras enligt SIFU ytterligare medel.

8. För att bl. a. kartlägga det totala utbildningsbehovet hos personer sysselsatta med restaurering av äldre fastigheter m. m., insamla dokumentation om äldre bebyggelsesätt samt utarbeta undervisningshjälpmedel m. m. för den kulturvårdande byggnadsverksamheten hemställer SIFU att 400 000 kr. anvisas nästa budgetår.

9. För initiering och utveckling av i första hand ett förnyat auktorisationssystem för tvättbranschen samt för bestridande av de fasta kost-

naderna i samband härmed har SIFU för budgetåret 1974/75 beräknat ett medelsbehov av 300 000 kr.

SIFU har inte gjort någon prioritering av de föreslagna projekten.

Departementschefen

SIFU har under de senaste åren bl. a. till följd av svårigheter att nå ut med sina tjänster fått kännas vid ekonomiska påfrestningar. Detta har i sin tur lett bl. a. till att förutsättningarna begränsats för att inom SIFU bedriva ett aktivt utvecklingsarbete vad avser främst fortbildningsverksamheten.

Det är enligt min uppfattning väsentligt att en stabilisering av verksamheten sker, inte minst i ekonomiskt avseende. Jag bedömer det angeläget att möjligheterna prövas ingående till fortsatta rationaliseringar av verksamheten. Jag vill i detta sammanhang erinra även om vad dåvarande chefen för industridepartementet anförde i prop. 1972: 1 (bil. 15 s. 25) om nödvändigheten för SIFU att iaktta försiktighet vad gäller att uppta nya verksamhetsgrenar eller att allmänt expandera verksamheten.

SIFU har i sin anslagsframställning för budgetåret 1974/75 hemställt om en ökning av det statliga bidraget till verksamheten med 1,6 milj. kr. för att oförändrad ambitionsnivå skall kunna bibehållas. Vidare har SIFU hemställt om medel för vissa speciella projekt.

Jag har beräknat 500 000 kr. som bidrag för att täcka allmänna pris- och lönestegringar inom SIFU-verksamheten under nästa budgetår. Resten bör täckas genom bl. a. rationaliseringar i verksamheten. Jag räknar vidare med att förslaget om uppbyggnad av en utbildningskonsulentfunktion vid varje företagareförening, den förordade rationaliseringen av verksamheten samt den förstärkta filialorganisationen bör ha en positiv inverkan på efterfrågan på SIFU-tjänsterna, vilket i sin tur kan förväntas öka intäkterna.

I syfte att åstadkomma en stabilisering och konsolidering av ekonomin för SIFU-verksamheten i samband med omorganisationen bör vidare medel anvisas för att täcka en från tidigare år balanserad förlust, som uppstått till följd av bl. a. en nedgång av efterfrågan på SIFU-tjänsterna. Vid ingången av budgetåret 1973/74 uppgick förlusten till drygt 2 milj. kr. Enligt vad jag inhämtat från SIFU förefaller det sannolikt att underskott uppstår i verksamheten även under innevarande budgetår. Jag beräknar mot denna bakgrund ett medelsbehov av 3 milj. kr. för täckande av den balanserade förlusten.

För statens bidrag till stipendier för fortbildning beräknar jag ett oförändrat belopp av 600 000 kr.

I samband med omorganisationen av SIFU-verksamheten kommer behov av bl. a. en intensifierad metodutveckling och vidareutbildning

av SIFU-personalen att uppstå. Vid min medelsberäkning har jag tagit hänsyn till detta behov.

Vidare bör statens bidrag till SIFU-verksamheten räknas upp med hänsyn till förstärkningen av filialorganisationen.

Med hänvisning till vad jag nyss anfört om behovet av en stabilisering av SIFU-verksamheten bör, vad gäller de speciella projekt som SIFU tagit upp i sin anslagsframställning och som inte redan tagits upp i annat sammanhang, inga särskilda medel anvisas under nästa budgetår. Jag räknar emellertid med att utrymme finns inom ramen för industriverkets utredningsanslag och det statliga bidraget till kursverksamheten för att projekten om företagsledarutbildning i mindre företag och utbildningsprogram för revisorer skall kunna fullföljas. I detta sammanhang vill jag nämna att chefen för bostadsdepartementet kommer att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen förslag om vissa energibesparande åtgärder, innefattande bl. a. kursverksamhet med inriktning på fastighetsskötare.

Som framgått vid min anmälan av industriverkets anslag till förvaltningskostnader har jag räknat med att sammanlagt 13 tjänster vid nuvarande SIFU förs över till verkets industribyrå och administrativa byrå. Vidare har jag förordat att de sex tjänsterna som utbildningskonsulent vid SIFU förs över till företagareföreningarna. Medel för de aktuella tjänsterna beräknas under resp. industriverkets anslag till förvaltningskostnader och anslaget Företags- och branschfrämjande åtgärder. Jag kommer vid min anmälan i det följande av sistnämnda anslag att beräkna ytterligare medel för uppbyggnaden av utbildningskonsulentfunktionen vid företagareföreningarna.

Mot denna bakgrund beräknar jag för nästa budgetår statens bidrag till kursverksamhet m. m. inom industriverkets ram till 12 960 000 kr. Av dessa medel tas 11 260 000 kr. upp under bidragsanslaget till kursverksamhet m. m., 1,1 milj. kr. under verkets anslag till förvaltningskostnader och 600 000 kr. under anslaget Företags- och branschfrämjande åtgärder.

Förevarande anslag bör för nästa budgetår tas upp med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens industriverk: Kursverksamhet m. m.* för budgetåret 1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Statens industriverk: Bidrag till kursverksamhet m. m.

1972/73 Utgift ¹	8 570 597	Reservation	115
1973/74 Anslag ¹	8 900 000		
1974/75 Förslag	11 260 000		

¹ Anslaget Statens institut för företagsutveckling: Främjande av företagsutveckling.

Med hänvisning till vad jag anfört vid min anmälan av anslaget till kursverksamhet m. m. beräknar jag för nästa budgetår statens bidrag till SIFU-verksamheten under förevarande anslag till 11 260 000 kr. Av detta belopp är 3 milj. kr. en engångsanvisning för att täcka den balanserade förlusten från tidigare år.

Den behållning som vid utgången av juni 1974 finns på det nuvarande reservationsanslaget Statens institut för företagsutveckling: Främjande av företagsutveckling bör föras över till förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens industriverk: Bidrag till kursverksamhet m. m.* för budgetåret 1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 11 260 000 kr.

Statens industriverk: Utrustning

1972/73 Utgift ¹	713 618	Reservation	1 382
1973/74 Anslag ¹	500 000		
1974/75 Förslag	200 000		

¹ Anslaget Statens institut för företagsutveckling: Utrustning

Anslaget avser medel för anskaffning av utrustningsobjekt inom ramen för SIFU-verksamheten, vilkas värde överstiger 10 000 kr. och vilkas livslängd uppgår till minst tre år.

SIFU

SIFU räknar med anledning av omställning av verksamheten och den förestående flyttningen till Borås med att de för innevarande budgetår anvisade medlen avseende utrustningsanskaffning till betydande delar inte bör utnyttjas för anskaffning av nya objekt, varför en avsevärd reservation torde uppkomma under anslaget. Å andra sidan uppkommer ökade driftkostnader genom leasingförfarande och andra tillfälliga arrangemang som behövs för att vidmakthålla tjänsteproduktionen under omställningstiden. Med hänsyn till den reservation som därmed uppkommer under anslaget beräknar SIFU medelsbehovet för budgetåret 1974/75 till 200 000 kr. Ett godtagande härav innebär emellertid vid oförändrad ambitionsnivå en motsvarande uppräknning av driftkostnadsanslaget.

Departementschefen

Enligt min uppfattning bör försiktighet iakttas vad gäller anskaffning av nya utrustningsobjekt. Möjligheterna att i ökad utsträckning hyra utrustning bör prövas. Vidare bör omlokaliseringen till Borås av SIFU-enheten och SP erbjuda möjligheter till ett mer rationellt utnyttjande av befintlig utrustning.

För nästa budgetår bör anslaget föras upp med 200 000 kr.

Den behållning som vid utgången av juni 1974 finns på det nuvarande reservationsanslaget Statens institut för företagsutveckling: Utrustning bör föras över till förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens industriverk: Utrustning* för budgetåret 1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Företags- och branschfrämjande åtgärder

1972/73 Utgift	16 455 074	Reservation	16 048 924
1973/74 Anslag	212 750 000		
1974/75 Förslag	16 250 000		

¹ Anslagen Utbildningsåtgärder för textil- och konfektionsindustrierna samt den manuellt arbetande glasindustrin, Utbildningsåtgärder m. m. för möbelindustri, snickeriindustri m. fl. och Omställningsfrämjande åtgärder för vissa industribranscher.

² Anslagen Utbildningsåtgärder för textil- och konfektionsindustrierna, Utbildningsåtgärder m. m. för möbelindustri, snickeriindustri m. fl., Teknisk konsulentverksamhet för gjuteriindustrin, Omställningsfrämjande åtgärder för vissa industribranscher och Främjande av företagsservice.

I prop. 1974: 1 (bil. 15 s. 46) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen bl. a. att till Företags- och branschfrämjande åtgärder för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 14,1 milj. kr.

Jag har nyss (s. 38—39) behandlat frågan om en förstärkt regional utbildningsservice till främst mindre och medelstora företag och därvid förordat bl. a. att en utbildningskonsulentfunktion successivt byggs upp inom varje företagareförening. För detta ändamål beräknar jag för nästa budgetår 1,7 milj. kr. Härav utgörs 600 000 kr. av medel motsvarande kostnaderna för de sex tjänster som utbildningskonsulent som jag förordat bli överförda från nuvarande SIFU till företagareföreningarna. Som redan framgått har jag vid min beräkning av bidragsanslaget till kursverksamhet m. m. tagit hänsyn härtill.

Jag kommer senare denna dag vid anmälan av fråga om åtgärder för metallmanufakturindustrin (prop. 1974: 63) förordat att delar av denna bransch inordnas bland målgrupperna för det statliga omställningsprogrammet. Vidare bör branschen tillföras medel bl. a. för teknisk

konsulentverksamhet och för företagsserviceverksamhet i Eskilstunaområdet. Medelbehovet för dessa åtgärder har jag för nästa budgetår beräknat till sammanlagt 450 000 kr., varav 150 000 för den tekniska konsulentverksamheten och 300 000 för företagsserviceverksamheten.

Medelsfördelningen till olika åtgärder vid bifall till mina förslag framgår av följande sammanställning.

	1973/74	Beräknade kostnader 1974/75 Departementschefen
Utbildningsåtgärder m. m.		
Teko-industrierna	3 300 000	3 000 000
Möbelindustrin, snickeri- industrin m. fl.	1 650 000	1 650 000
Gjuteriindustrin	300 000	950 000
Metallmanufakturindustrin	—	150 000
Omställningsfrämjande åtgärder	5 000 000	4 000 000
Företagsservice	2 500 000	4 800 000
Regional utbildningsservice	—	1 700 000
	12 750 000	16 250 000

Sammanfattningsvis förordar jag alltså att anslaget räknas upp med ytterligare (450 000 + 1 700 000 =) 2 150 000 kr. till 16 250 000 kr. budgetåret 1974/75, inkl. tidigare föreslagna 14,1 milj. kr.

Under återropande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t — med återkallande av sitt tidigare förslag — föreslår riksdagen

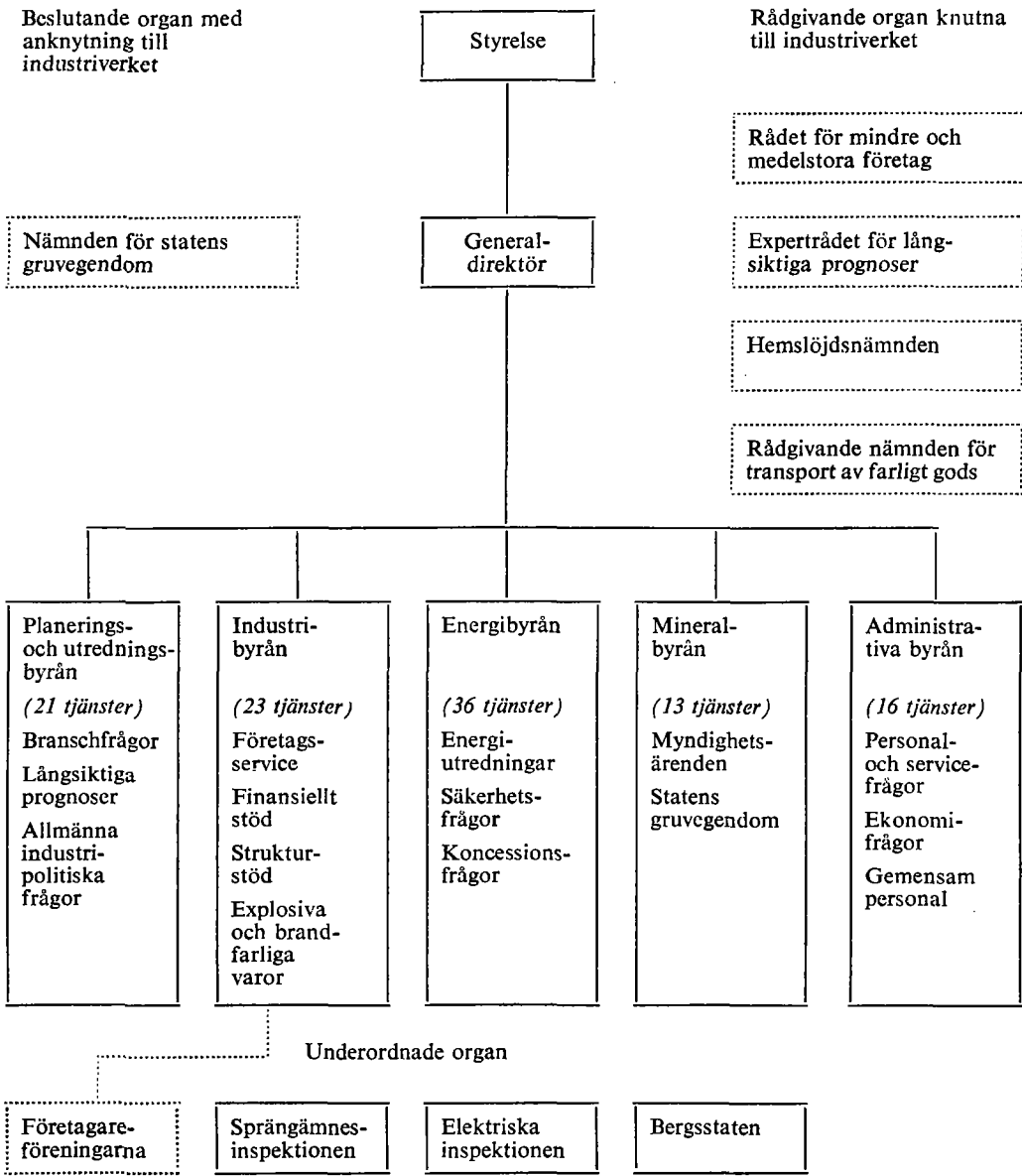
att till *Företags- och branschfrämjande åtgärder* för budgetåret 1974/75 under trettonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 16 250 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

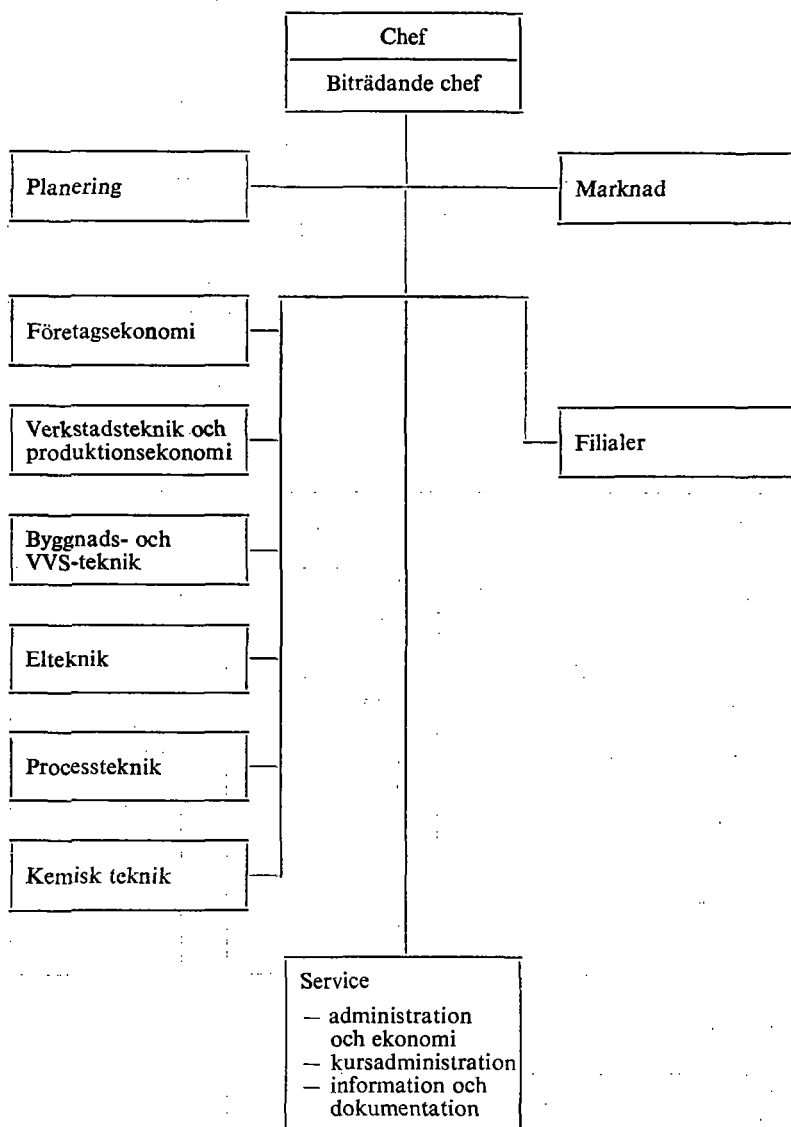
Britta Gyllensten

Statens ind ustriverk 1973/74

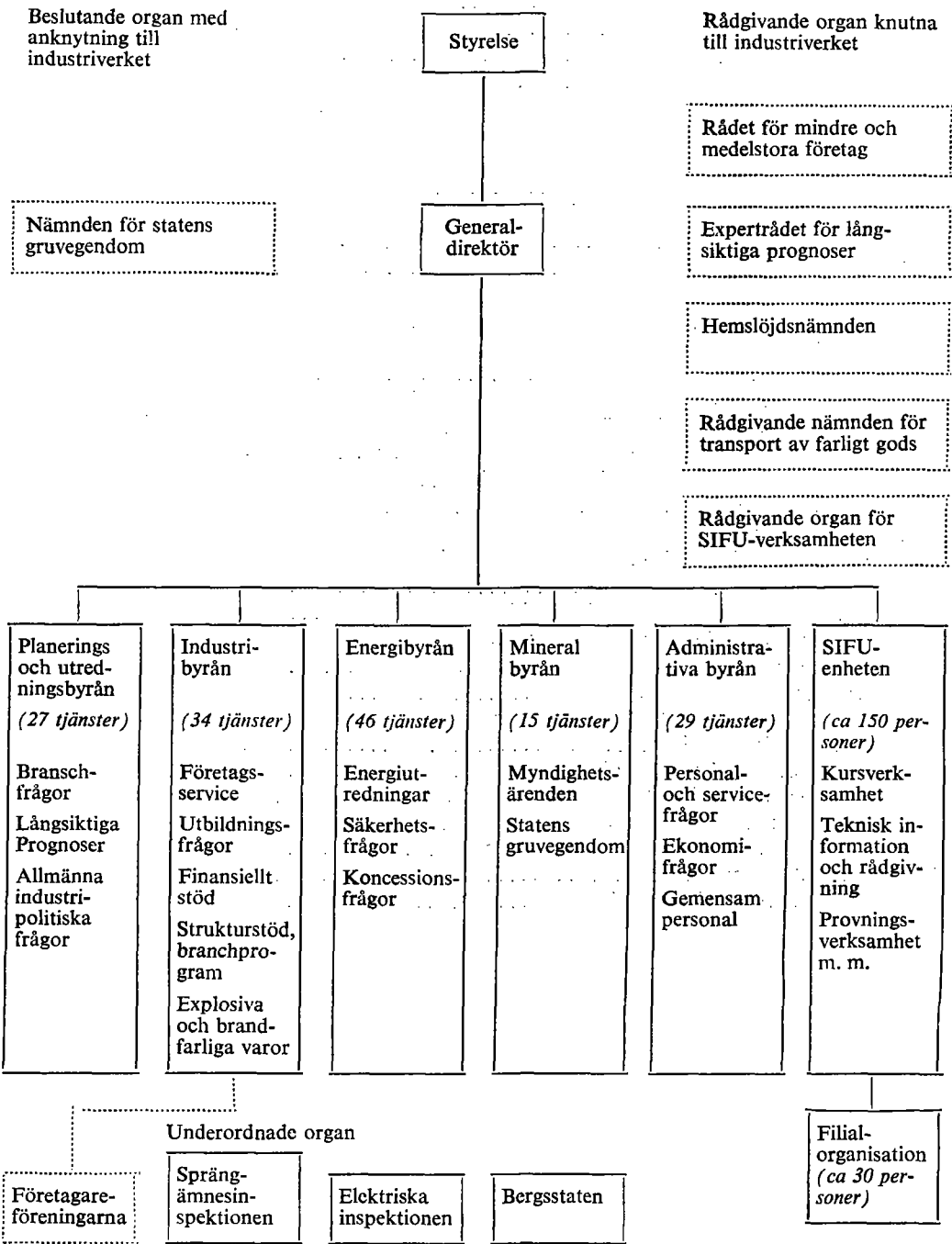

Bilaga 2

Organisationsschema för SIFU-enheten

Förslag
Statens industriverk 1974/75

Innehållsförteckning

	Sid.
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
1 Inledning	1
2 Nuvarande förhållanden	4
2.1 SIFU	4
2.2 Statens industriverk	8
3 Organisationskommitténs betänkande	10
3.1 Allmänna utgångspunkter	10
3.2 Förändringar i SIFU:s verksamhetsinriktning m. m.	12
3.3 SIFU:s framtida organisation	14
3.4 Samarbetet mellan företagareföreningarna och SIFU-verksamheten	17
3.5 Ansvarsfördelning m. m.	17
3.6 Anslagsfrågor och medelstilldelning	18
3.7 Genomförande	19
3.8 Fortsatt utredningsarbete	20
3.9 Reservation av ledamoten Resare	21
4 Remissyttranden över organisationskommitténs betänkande	22
4.1 Organisationskommitténs förslag i stort	22
4.2 Integrationen mellan industriverket och SIFU m. m.	23
4.3 Samordning av det branschriktade stödet	24
4.4 Regionaliseringen av SIFU-verksamheten	24
4.5 Principer för finansiering av SIFU-verksamheten	25
4.6 SIFU-verksamheten i relation till undervisningsväsendet i stort	26
4.7 Överföring av provningsaktiviteter till annan huvudman	26
5 Statskontorets utredning angående industriverkets lokalisering ..	27
5.1 Utgångspunkter för statskontorets utredning	28
5.2 Utredningsarbetets uppläggning	29
5.3 Lokalisering i eller utanför Stockholmsområdet	30
5.4 Partiell omlokalisering	31
5.5 Val av ort utanför Stockholmsområdet	31
5.6 Pendlingsavstånd från Stockholms centrum	31
5.7 Sammanfattande bedömning och förslag	32
6 Remissyttranden över statskontorets utredning	32
7 Departementschefen	34
8 Anslagsfrågor för budgetåret 1974/75	42